

OBYVATEĽSTVO

DEMOGRAFIA A MATRIKA

VÝVOJ A POHYB OBYVATEĽSTVA

Počet obyvateľov k 31.12.2020 podľa mestských častí

Mestská časť	Muži	Ženy	Chlapci	Dievčatá	Spolu
bez trvalého pobytu	475	400	135	133	1 143
Brezno - mesto	4 695	5 754	784	731	11 964
Mazorníkovo	2 363	2 476	426	416	5 681
Bujakovo	103	112	17	14	246
Predné Halny	212	187	78	81	558
Zadné Halny	212	198	53	52	515
Spolu	8 060	9 127	1 493	1 427	20 107

Obyvateľov Slovenska v minulom roku pribudlo. I napriek tomu, že pandémia sa výrazne podpísala pod úmrtnosť a prirodzený prírastok je asi prvýkrát od vojny v negatívnych číslach, celkový prírastok obyvateľstva Slovenska bol 1 908 osôb.

K 31. decembru 2020 mala Slovenská republika 5 459 781 obyvateľov. V roku 2020 sa v Slovenskej republike narodilo 56 650 živých detí a zomrelo 59 089 osôb. Prirodzený úbytok obyvateľstva tak dosiahol 2 439 osôb. Zahraničnou migráciou získala Slovenská republika 4 347 osôb (pristáhovalo sa 6 775 a vysťahovalo sa 2 428 osôb).

Zdroj informácií Štatistický úrad Slovenskej republiky

Situácia v Brezne vo vývoji obyvateľstva za minulý rok je trochu odlišná. Na začiatku roka sme síce mali 20 266 obyvateľov, na konci už len 20 107, čo znamená, že sa tohto roku v porovnaní s rokom 2019 znížil počet obyvateľov o 159. Trend

znižovania počtu obyvateľstva od roku 2007 pokračuje teda ďalej. Dôvodom znižovania počtu obyvateľstva v našom meste sú dve skutočnosti. Máme prirodzený úbytok, lebo zomrelo viac našich občanov ako bol počet novonarodených detí. Určite to spôsobila pandémia korony; veď tohto roku zaevidovali na úrade verejného zdravotníctva až 19 úmrtí Brežňanov na diagnózu covid – 19 . Úbytok bol zaznamenaný aj v dôsledku sťahovania; opäť sa viac ľudí z mesta odsťahovalo, ako prisťahovalo. Tohto roku pokles obyvateľov v dôsledku sťahovania prekročil stovku, keď sa z Brezna odsťahovalo 264 ľudí a prisťahovalo len 155. Od roku 2006 sa z Brezna odsťahovalo 5 153 obyvateľov a prisťahovalo len 3 195.

Pohyb obyvateľov

Stav k 31.12.2019	20 266
Prisťahovaní	155
Odsťahovaní	264
Úbytok sťahovaním	109
Narodení	211
Zomrelí	261
Prirodzený úbytok	50
Sobáše	133
Celkový úbytok	159
Stav k 31.12.2020	20 107

Tento rok sme bohužiaľ zaznamenali úbytok obyvateľov aj v dôsledku toho, že zomrelo až 261 obyvateľov, narodilo sa len 211 detí. Ako vidieť z nasledovnej tabuľky, za posledných 10 rokov sme zaznamenali najmenší prirodzený prírastok.

Prirodzený prírastok – úbytok obyvateľov mesta			
ROK	Zomrelí	Narodení	Prírastok Úbytok
2010	218	196	-22
2011	195	206	11
2012	186	194	8
2013	214	211	-3
2014	192	169	-23
2015	187	197	10
2016	218	180	-38
2017	206	215	9
2018	209	201	-8
2019	208	233	25
2020	261	211	-50

Zvýšený počet úmrtí sme zaznamenali aj z dôvodu pandémie corony – Covid 19. Podľa údajov Regionálneho úradu verejného zdravotníctva v Banskej Bystrici a breznianskej matriky na túto diagnózu zomrelo počas roka 19 Brežňanov.

Ale takáto situácia je tohto roku na celom Slovensku. Pandémia Covid-19 v roku 2020 zásadne ovplyvnila aj počty zomretých v Slovenskej republike. V súhrne za celý rok zomrelo na Slovensku takmer 59-tisíc osôb, čo je takmer o 5,5 tisíce osôb viac ako zomieralo v priemere za posledných päť rokov. Tie čísla potvrdzujú, že v roku 2020 zomrelo na Slovensku najviac osôb od konca druhej svetovej vojny. Vyšší celkový počet zomretých ako bol minulý rok, bol zaznamenaný naposledy v poslednom roku druhej svetovej vojny v roku 1945, kedy zomrelo 67,5 tisíce osôb, a predtým ešte v roku 1927, kedy zomrelo za rok vyše 59-tisíc osôb.

DEMOGRAFICKÁ ŠTRUKTÚRA

Veková štruktúra obyvateľov k 31.12.2020

Veková štruktúra	od 0 do 3	od 3 do 6	od 6 do 15	od 15 do 18	od 18 do 60	nad 60
Počet obyvateľov	631	608	1 681	555	11 466	5 166

Najstaršou občiankou mesta je v tomto roku **Ružena Wonková**, narodená 23. mája 1920. Býva v Dome sociálnych služieb Luna na Ulici Fraňa Kráľa 23. V tomto roku oslávila 100 rokov. Medzi najstaršie občianky mesta patrí aj **Anna Lukáčová**, narodená 24. mája 1921, bytom Nálepkovala 22 a **Anna Švantnerová**, narodená 11. júla 1921, ktorá býva na Ulici Krčulova 19. **Elena Oberhauserová**, z Ulice Rázusova 75, sa narodila o rok neskôr a 26. septembra oslávila 98 rokov. Ženy sa nielen v rámci Slovenska, ale aj Brezne dožívajú vyššieho veku ako muži.

Najstarším mužom v Brezne je v tomto roku 96-ročný **Ján Tomančíak**, ktorý sa narodil 6. januára 1924, a býva na Ulici Brezenská 7. Rok 1924 je rokom narodenia aj ďalšieho obyvateľa mesta; **Rudolfa Demiana** zo Školskej ulice. O dva roky neskôr, v roku 1926, sa narodil **Rudolf Leitner**, ktorý býva na Ulici Malinovského 1112/16. Aj **Jozef Pustaj** s adresou trvalého pobytu na adrese Štvrť Ladislava Novomeského 1231/13, má rok narodenia 1926.

V našom meste je tohtoročná štatistika, ale aj celkový trend z hľadiska počtu a pohybu obyvateľov rozdielny. Počet Brežňanov klesá, tohto roku je nás opäť menej, vlastne je nás najmenej za posledných 30 rokov.

Čo sa týka vekového zloženia obyvateľstva, aj tento rok prispel k zmenám. Na celom Slovensku klesá podiel ľudí v produktívnom veku a zároveň rastie relatívny počet osôb v dôchodku. Podiel starších osôb na celkovej populácii sa v posledných

desaťročiach výrazne zvýšil, keďže väčšia časť generácie, ktorá sa narodila v období populačnej explózie po 2. svetovej vojne, dosiahla dôchodkový vek.

Veková štruktúra obyvateľov – porovnanie rok 2002 a 2020

Vekové zloženie obyvateľstva			
Vek obyvateľov	rok 2002	rok 2020	Rozdiel
od 0 do 3 r.	576	631	55
od 3 do 6 r.	630	608	- 22
od 6 do 15 r.	2 742	1 681	- 1 061
od 15 do 18 r.	1 145	555	-590
d 18 do 60 r.	14 551	11 466	-3 085
nad 60 r.	2 942	5 166	2 224
Spolu	22 586	20 107	

V porovnaní s rokom 2002, za 18 rokov, došlo k podstatným zmenám v štruktúre breznianskeho obyvateľstva. Aj keď je potešujúce, že pribudlo detí do troch rokov, bohužiaľ, znížil sa počet detí od troch do šiestich rokov, školopovinných detí, menej je aj študentov stredných škôl. Najviac sa však bohužiaľ znížil počet obyvateľstva v produktívnom veku. No a samozrejme, pribudlo tých najstarších ľudí.

DEMOGRAFICKÉ UDALOSTI A JAVY

NARODENIE A KRSTY

V roku 2020 bolo do breznianskej matričnej knihy zapísaných 211 narodených detí, ktorých matky majú na území mesta Brezna trvalý pobyt. V breznianskej pôrodnici sa narodilo celkom 512 detí. Z toho breznianskych bola viac ako tretina - 174 detí ; 89 chlapcov a 85 dievčat. Iné miesto narodenia bude mať v rodnom liste 30 detí – 17 chlapcov a 13 dievčat, ktorých matky sú vedené v breznianskej evidencii obyvateľov. Z Osobitnej matriky Ministerstva vnútra SR bolo v tomto roku nahlásených 7 detí, ktoré sa narodili naším obyvateľom v cudzine.

Najmladšia matka sa narodila v roku 2004, takže mala pri pôrode šesťnásť rokov, najstaršia prvorodička mala štyridsať rokov. Pôrodnosť v Brezne klesá, čo súvisí pochopiteľne s inými demografickými ukazovateľmi. Najviac detí v histórii mesta, dvakrát viac ako v súčasnosti, sa narodilo v roku 1982 – 431. A to sme mali ešte o pár stoviek menej obyvateľov ako v súčasnosti.

Kým do deväťdesiatych rokov minulého storočia počet detí narodených mimo manželstva nepresahoval 10 percent celkového počtu narodených detí, podľa posledných dostupných výsledkov tvoria na Slovensku až 37 percent novorodencov. V tomto sa Brezňanky trochu líšia od celoslovenského priemeru. Tu sa percento detí narodených mimo manželstva mierne znižuje V roku 2020 sa 69 detí, teda 32,7 percent narodilo slobodným matkám.

Určite je zaujímavé vedieť, akú časť z počtu narodených detí tvoria rómske deti. Podľa obvykle používaných priezvisk sa zistilo, že z 211 narodených breznianskych detí v roku 2020 bolo 51 , takmer štvrtina – 24, 11 percent detí rómskych.

Pre všetky novonarodené deti Zbor pre občianske záležitosti každoročne organizoval na požiadanie rodičov individuálne slávnostné uvítania do života. Na

mnohých slávnostných hromadných vítaniach bolo do života uvítaných všetky narodené deti. Z dôvodu pandémie koronavírusu ZPOZ zorganizoval a uskutočnil na začiatku roku len 2 individuálne uvítania dieťaťa do života na požiadanie rodičov a 3 hromadné vítania. Potom sa už vítania neuskutočňovali.

NAJOBLÚBENEJŠIE MENO

Najčastejšie mená dievčat narodených tohto roku na Slovensku sú **Ema, Sofia a Nina**. U chlapcov vedú **Jakub, Samuel a Michal**. V prvej desiatke obľúbených chlapčenských mien sa ďalej umiestnili **Adam, Tomáš, Filip, Oliver, Martin, Matej a Lukáš**. Rodičom sa páčili aj dievčenské mená **Viktória, Eliška, Natália, Nela, Sára, Mia a Hana**.

Tieto mená novonarodených detí sú populárne na Slovensku už niekoľko rokov. Aké sú však najrozšírenejšie mená v celej populácii? Na Slovensku žije najviac mužov s menami Peter, Ján a Jozef. Ženy sú najčastejšie nositeľkami mien Mária, Anna a Zuzana.

Z dievčenských mien sa u Brežňanov tešilo meno **Nina, Nela a Nella**. Až šesť rodičov ho vybralo pre svoje novonarodené dievčatko. Päť dievčat dostalo meno **Sofia**. Je potešiteľné, že sa medzi obľúbenými menami u Brežňanov opäť začali objavovať tradičné slovenské mená. Pekným začiatkom je skutočnosť, že štyrikrát dostali narodené dievčatá meno **Anna a Hana**.

Pri výbere dievčenských mien sa breznianski rodičia tohto roku inšpirovali aj exotikou. Vyskytli sa aj mená ako **Stacie** alebo **Noemi**.

Víťazom u Brežňanov, ktorým sa narodilo dieťaťko, sa tento rok stalo chlapčenské meno **Michal a Jakub**. Rodičia takéto meno pri narodení dali šiestim chlapcom. Druhé miesto obsadilo meno **Filip**, ktorého nositeľmi sa stalo 5 narodených

chlapcov. Na tretie miesto sa ešte dostali dve mená; **Leo a Samuel**. Tieto mená si zhodne vybrali pre svoje dieťaťko štyria rodičia. Breznianski chlapci dostali aj neobvyklé mená ako **Noel a Damián**.

SOBÁŠE A SVADOBNÉ HOSTINY

Pandémia ovplyvnila všetky udalosti a javy a sobáše mladých ľudí nevynímajúc. V našom regióne sa robia svadobné hostiny pre 60 – 100 ľudí. Ale počas roka boli úradom verejného zdravotníctva obmedzované počty svadobných hostí.. Na sobáši sa väčšinu roka mohli , počas núdzového stavu, zúčastniť buď len svedkovia, alebo počet hostí do desať. A mladomanželia si nevedeli ani predstaviť, že svedkami spečatenia ich sľubov by mohlo byť len pár ľudí. Na tvári museli mať rúška a nevesta si musela mejkap a účes urobiť len sama, keďže kozmetické služby boli dočasne zakázané. A tak mnohé mladé páry svadbu odkladali alebo rušili. Aj v našom meste to ovplyvnilo počet sobášov. V roku 2020 bolo v Brezne uzavretých len 80 manželstiev, pričom v posledných desiatich rokoch sme zaznamenali 100 – 150 sobášov ročne, aj v minulom roku evidovali na breznianskej matrike 134 sobášov. Z tohtoročných 80 sobášov sa na mestskom úrade sobášilo 51 snúbeneckých párov a cirkevne uzavrelo manželstvo 29 snúbeneckých párov. Iba 5 našich občanov si zvolili za manžela cudzinca; dvaja naši obyvatelia uzatvorili manželstvo s partnerom, ktorý bol z Rakúska, jeden z Českej republiky, jeden z Ruska a jeden z USA.

Obyvatelia nášho mesta sa pochopiteľne sobášili aj na iných úradoch na Slovensku alebo v zahraničí, a tak je v breznianskej štatistike evidovaných až 57 sobášov Brežňanov, resp. takých, kde jeden z partnerov má trvalé bydlisko Takže naši občania v roku 2020 uzavreli celkom 149 manželstiev.

Okrem primátora mesta v Brezne sobášili počas roka poverení poslanci :

Mgr. Andrej BARANČOK

Mgr. Martin JUHANIAK

Ing. arch. Ján KRÁLIK

Július OBERNAUER

Bc. Eubica ŠTUGNEROVÁ, MA

Mgr. Daniel STRUHÁR

Mgr. Eva SKAČANOVÁ

Ing. Martin RIDZOŇ, PhD.

ZOMRELÍ A POHREBY

V tomto roku zomrelo 261 obyvateľov mesta Brezna. Z toho počtu 131 zosnulých malo v úmrtnom liste miesto - priamo v nemocnici. V domácnosti v sociálnom zariadení v Brezne zomrelo 77 obyvateľov. Až 52 obyvateľov mesta – 26 mužov a 26 žien - zomrelo mimo Brezna. Je to podstatne viac, ako je priemer za ostatných desať rokov.

Zomrelí v Brezne za posledných 10 rokov.

ROK	Zomrelí
2010	218
2011	195
2012	186
2013	214
2014	192
2015	187
2016	218
2017	206
2018	209
2019	208
2020	261

V súvislosti s pandémiou vo svete v apríli 2020 Štatistický úrad SR vyzval matričné úrady o nahlasovanie úmrtí na COVID-19, ktoré podľa medzinárodnej klasifikácie chorôb boli označované na liste o prehliadke mŕtveho diagnózou U07.1 alebo U07.2. V Brezne bolo prvé úmrtie označené touto diagnózou 20. októbra. Od tohto dátumu do konca roka v breznianskej nemocnici zomrelo 58 ľudí, ktorí mali okrem iných diagnôz na liste o prehliadke mŕtveho aj diagnózu označujúcu COVID-19. Z tohto počtu bolo 19 Brežňanov. Najmladší zomrelý mal len 41 rokov, najstarší brezniansky pacient mal 96 rokov. Zomrel aj jeden 89 – ročný pacient, dvaja 86-roční, jeden 83-ročný, traja pacienti mali 80 rokov, štyria zomreli vo veku 79, jeden 78. Dvaja pacienti mali na rodnom liste rok narodenia 1943, jeden rok 1945, jeden 1947. Na diagnózu covid zomrel aj jeden 68-ročný občan nášho mesta, Avšak toto sú len známe prípady. Dôvody úmrtia ostatných občanov, ktorí zomreli mimo Brezna, nie sú nám známe. Ale ako vidieť z tabuľky zomrelých za posledných 10 rokov, rok 2020 znamená najvyšší počet. Určite je to spôsobené pandémiou koronavírusu.

Breznianska matrika zaznamenala aj jedno tragické úmrtie. Siedmeho novembra vo večerných hodinách bol v časti Brezno-Šiašovo nájdený pod prevráteným traktorom 59 - ročný muž – **Ján Murín** z Brezna.

Dňa 25. júla nečakane zomrel vo veku 24 rokov slovenský reprezentant v športovej streľbe, brezniansky rodák, **Matej Medved'**. Bol členom Dukly Banská Bystrica, študentom piateho ročníka Ekonomickej fakulty Univerzity Mateja Bela v Banskej Bystrici.

Koronavírus však ovplyvnil aj pohreby v Brezne. Bezpečnostné opatrenia úradu verejného zdravotníctva znemožňovali väčšej skupine ľudí stretnúť sa. Pozostali sa nemohli so zosnulým často rozlúčiť, pretože mnohí zomierali v nemocnici, či v domovoch seniorov, kde bol zákaz návštev. Nemohli mu ani usporiadať pohrebnú rozlúčku, keďže na pohrebe sa mohol zúčastniť často len obmedzený počet. V marci to mohli byť len traja ľudia, koncom roka, počas zákazu vychádzania a núdzového stavu, 6 ľudí. Na niektorých miestach mohli ostatní pozostali aspoň

počúvať smútočný obrad z reproduktorov vonku pred obradnou sieňou, ale v Brezne nemáme typický dom smútku. Miesta rozlúčky sa konajú v súčasnosti na piatich miestach: v obradnej sieni Iris na Ulici Kozmonautov, v kostole na Bráničke, v dome rozlúčky U Haluškov na Chalupkovej ulici a v evanjelickom kostole. Koncom roka sme mali zákaz vychádzania, zákaz zhromažďovania, o to viac to boli zvláštne pohreby. Ani najbližšia rodina sa nemohla často pohrebu zúčastniť. Ak mal zomrelý napríklad 6 detí, už tam nikto ďalší nemohol byť prítomní.

ZPOZ v roku 2019 uskutočnil len jeden občiansky pohreb, členky ZPOZ sa boli s občanmi rozlúčiť na jednom cirkevnom pohrebe,

OCENENÍ OBČANIA

CENA MESTA ZA ROK 2020

Mestské zastupiteľstvo v Brezne na svojom zasadnutí dňa 4. novembra schválilo udelenie ocenenia za rok 2020 pre dve obyvateľky nášho mesta.

Mgr. EVA DOČEKALOVÁ, riaditeľka Hotelovej a obchodnej akadémie v Brezne, Cena jej bola udelená pri príležitosti životného jubilea a za zásluhy o rozvoj školstva a vzdelanosti v našom meste. Tento rok oslávila svoje životné jubileum 60 rokov. Hotelová a Obchodná akadémia, v ktorej pôsobí už skoro 30 rokov, sa pod jej vedením stali pojem nielen v Banskobystrickom kraji, ale i na Slovensku a v zahraničí. Študenti škôl pod jej vedením príkladne reprezentujú naše mesto. V roku 2010 sa zaslúžila o vznik detašovaného pracoviska Vysokej školy Ekonómie a manažmentu verejnej správy.

ELENA FAŤÚNOVÁ, podnikateľka a akcionárka CBA SK, a.s. Cena jej bola udelená za odvahu, ľudskosť a spoločenskú zodpovednosť pri podnikateľských aktivitách a výrazný podiel na rozvoji zamestnanosti v regióne. Súkromná podnikateľka, majiteľka a zakladateľka firmy, ktorá v súčasnosti nesie názov CBA Market ako

fyzická osoba za tridsať rokov podnikania prispela veľkou mierou do rozpočtu mesta. Finančne podporovala množstvo aktivít mesta v oblasti kultúry aj športu. Začala podnikáť v našom meste v roku 1991. Postupne vybudovala a sprevádzkovala v Brezne a na Horehroní maloobchodnú sieť predajní potravín. V roku 2004 sa firma Eleny Faťunovej stala členom akciovej spoločnosti CBA SK. V roku 2010 jej firma predstavovala 4 veľkoplošné a 28 menších predajní potravín v regióne a veľkosklad potravín. V týchto prevádzkach našlo prácu takmer 200 obyvateľov regiónu.

Mestské zastupiteľstvo v Brezne schválilo udelenie ocenenia - IN MEMORIAM týmto:

IRENA SOBOTOVÁ, zdravotná sestra pôsobiaca v breznianskej nemocnici, jediná Brežňanka, držiteľka vyznamenania štátu Izrael Spravodlivá medzi národmi. Udelenie ceny je prejavom vďaky za záchranu židovského obyvateľstva počas 2. svetovej vojny. Ako zdravotná sestra pôsobiaca v breznianskej nemocnici ukrývala na prelome rokov 1944 – 1945 v pivnici nemocnice, s tichým súhlasom dr. Ervína Holéczyho - riaditeľa nemocnice, malého chlapca Jicchaka Schlesingera. Vybavila mu falošné doklady a neskôr, napriek možnému ohrozeniu vlastnej rodiny, ho chránila aj vo vlastnom dome.

JARMILA OBERNAUEROVÁ, činorodá herečka, Divadelný súbor Jána Chalupku mesta Brezna. Udelenie ceny je prejavom vďaky za zásluhy o kultúrny rozvoj v našom meste. Odohrala niekoľko divadelných predstavení doma i v zahraničí a stvárnila vedľajšie, ale aj hlavné úlohy v divadelných inscenáciách. Jej život bol spätý s mestom Brezno, kde vyrastala a celý svoj profesijný život pôsobila. V poslednej divadelnej hre divadelného súboru - Trinásta hodina stvárnila hlavnú úlohu a nielen v tejto hre sa zapísala do pamäti Brežňanov, ale aj zahraničných priateľov a divákov,

CENA PRIMÁTORA MESTA BREZNA

Primátor mesta sa rozhodol, že túto cenu za rok 2020 získajú títo občania nášho mesta:

Ing. JAROSLAV MAČEJOVSKÝ, riaditeľ Nemocnica s poliklinikou Brezno, n. o. cena je udelená pánovi riaditeľovi a celému kolektívu zamestnancov NsP Brezno n.o., Cena je prejavom vďaky za obetavosť a pomoc v boji s pandémiou COVID 19 a za prípravu a realizáciu najväčšej rekonštrukcie budovy nemocnici v jej histórii.

MUDr. IVAN DROPPA, uznávaný špecializovaný neurológ Nemocnica s poliklinikou Brezno, n. o. Cena je prejavom vďaky za Vašu profesionálnu prácu, obetavosť a vedenie neurologického oddelenia v Nemocnici s poliklinikou n. o., v Brezne.

PeadDr. GABRIELA PRAVOTIAKOVÁ PhD., riaditeľka Základná umelecká škola v Brezne. Cena je prejavom vďaky za obetavosť a motivovanie mladých ľudí k aktívnemu tráveniu voľného času počas 60 - ročnej histórii školy.

KATARÍNA KOKAVCOVÁ, pracovníčka mesta Brezno, od roku 2008 zamestnaná ako vedúca Denného centra Prameň. Cena je prejavom vďaky za obetavosť a láskavý prístup k práci s našimi seniormi a pri príležitosti životného jubilea.

MARTIN VETRÁK, DiS art., mladý talentovaný muzikálový spevák. - Cena je prejavom vďaky, za príkladnú prezentáciu nášho mesta. Jeho spev je nezabudnuteľným zážitkom a inšpiráciou pre všetky generácie.

Ing. JANA GRLOCKÁ, riaditeľka Domova sociálnych služieb Luna v Brezne. Cena je prejavom vďaky za celoživotnú obetavú prácu v prospech seniorov a ťažko zdravotne postihnutých a za prínos rozvoja sociálnych služieb v meste Brezne.

Mgr. BARBORA FIGLUŠOVÁ, podnikateľka Slovenska, majiteľka farmy Čučoriedkovo. Cena je prejavom vďaky za šírenie dobrého mena nášho mesta a regiónu. Je vzorom a inšpiráciou pre mladých ľudí.

ŠKOLSTVO

MATERSKÉ ŠKOLY

Prehľad umiestnenia detí v mestských materských školách, porovnanie s minulým školským rokom:

MIESTO MATERSKEJ ŠKOLY	Zástupca riaditeľa školy pre materské školy	POČET DETÍ	
		k 15.9.2020	k 15.9. 2019
Materské škola – Nálepкова 50	Dáša Medveďová	97	99
Materská škola Dr.Clementisa 3	Dáša Medveďová	106	108
Materská škola B. Němcovej 17	Jaroslava Mišániová	42	42
Materská škola Hradby 9	Jaroslava Mišániová	101	103
Materská škola MPČL 35	Žaneta Kunštárová	131	132
Súkromná Materská škola EGB,	Lenka Heilerová	27	16
SPOLU		504	500

V meste máme 6 materských škôl. Organizačne sú začlenené pod 3 základné školy; Materská škola pri Základnej škole Karola Rapoša, Pionierska 4 je v dvoch elokovaných pracoviskách – Štvrť Dr. Clementisa 3 a Nálepкова 50, Materská škola pri Základnej škole Pionierska 2 v dvoch elokovaných pracoviskách Hradby 9 a B. Němcovej 17 a piata je Materská škola pri Základnej škole MPČL 35.

Jedna materská škola je súkromná. Táto poskytuje predprimárne vzdelávanie pre deti od 2 do 6 rokov. Materská škola disponuje dvoma vekovo zmiešanými triedami, a to triedou Angličtinári a triedou Nemčinári. Učiteľky tu bežne pri komunikácii s deťmi používajú konkrétne cudzie jazyky, využívajú sa počas celého dňa v zadávaní krátkych pokynov, usmernení, básničkách, piesňach či riekankách. V MŠ sú vo výchovno-vzdelávacom procese zahrnuté prvky Montessori pedagogiky,

OTVORENIE ZREKONŠTRUOVANEJ MATERSKEJ ŠKOLY

Prestrihnutím pásky v stredu 9. septembra oficiálne otvorili po rekonštrukcii Materskú školu na Ulici Dr. Clementisa. Do kompletnej rekonštrukcie sa mesto pustilo vlani v auguste minulého roku, pričom z objektívnych dôvodov sa termín ukončenia prác posunul o niekoľko mesiacov a celú situáciu skomplikovala aj pandémia Covid-19. Materská škola bola v určitých častiach v úplne dezolátnom stave, na začiatku školského roka 2. septembra ju však stihli otvoriť. „Ďakujem vedeniu Základnej školy s materskou školou Karola Rapoša, pani učiteľkám a zamestnancom školy, rodičom, že sme to spoločne zvládli. Poďakovanie patrí našim zamestnancom z odboru investičného a projektového pod vedením prednostky mestského úradu a poslancom mestského zastupiteľstva, pretože bez ich podpory by sme nemohli dielo realizovať.“, povedal primátor mesta na otvorení.

ROZOSTAVANÁ MATERSKÁ ŠKOLA

V septembri minulého roka začalo mesto aj s obnovou druhej materskej školy na Ulici Nálepková. Tohto roku sa však túto materskú školu nepodarilo dokončiť. Materská škola na Nálepkovej ulici zostala rozostavaná. Mesto podalo žiadosť o zmenu projektu a čaká na vyjadrenie riadiaceho orgánu. Po získaní súhlasného stanoviska k navrhovaným zmenám koncom roka mesto pokračovalo v stavebných prácach.

ZÁKLADNÉ ŠKOLY

Prehľad základných škôl v Brezne k 15. 9. 2020 ; porovnanie s predchádzajúcim rokom:

NÁZOV ŠKOLY	MENO RIADITEĽA	POČET ŽIAKOV	
		Školský rok 2019/2020	Školský rok 2020/2021
Základná škola Pionierska 4	Danka Katonová	544	573
Základná škola Pionierska 2	Beata Prečuchová	827	784
Základná škola MPČL 35	Peter Macko	256	268
SPOLU		1627	1625

OTVORENIE NOVÉHO ŠKOLSKÉHO ROKA

Do školských lavíc základných škôl v Brezne zasadlo 1627 žiakov, z toho 256 na Mazorníkove, 827 na Pionierskej 2 a 544 na Pionierskej 4.

Otvorenie školského roka bolo úplne odlišné od všetkých predchádzajúcich. Spôsobil to koronavírus, Školy sa museli prispôbiť nariadeniam ministra školstva a hlavného hygienika.. Rodinní príslušníci tentokrát nesmeli vstúpiť do priestorov školy, okrem zákonných zástupcov prváčikov, ktorých v Základnej škole Karola Rapoša privítali 72 žiakov (4 triedy), 75 žiakov na Pionierskej 2 (4 klasické triedy, 1 špecializovaná a 1 nultý ročník – 8 detí), na Mazorníkove 38 prvákov (2 triedy a 1 nultý ročník – 9 detí). Prvákov čakali nádherne vyzdobené triedy, šlabikár, žiacka knižka a spomienková kniha od primátora mesta, minilego, vitamíny, drobnosti, usmiate pani učiteľky a vychovávateľky. Mesto Brezno školám venovalo viac ako 200 žiackych knižiek, ako aj umeleckých čítaniek Medved'ku, daj labku.

V Základnej škole Karola Rapoša prváčikov, ich rodičov a starých rodičov slávnostne privítali v átriu školy, kde sa im prihovorila riaditeľka školy, primátor a žiaci – zástupcovia žiackeho parlamentu. Keďže v tejto škole je zvyk končiť školskú dochádzku „posledným zvončením“, tak sa rozhodli aj prvýkrát zazvoniť pri prvom nástupe detí do školy veľkým zvoncom spolu s pánom primátorom. Žiaci mali povinné rúška, ale škola dbala o to, aby žiaci dlho nemali prekryté dýchacie cesty a trávili aspoň polovicu vyučovania v exteriéri školy. V škole majú pekné, svojpomocne vybudované átrium, školský dvor a školskú záhradu a tú začali využívať hlavne pre žiakov.

Dobrá nálada a radosť zo stretnutia s kamarátmi boli i napriek opatreniam rovnaké ako po iné roky v Základnej škole na Pionierskej 2. Zabezpečili koridory pri 3 vstupoch do budov s dvojmetrovmi rozstupmi. Každý zamestnanec, žiak aj sprevádzajúci zákonný zástupca museli prejsť ranným filtrom, to znamená. meranie teploty, dezinfekcia rúk. Kontrolovali sa tlačivá, bez ktorých nesmeli žiaci vojsť do tried. V prípade, že požadované vyhlásenia zákonných zástupcov nemali, odvedli ich do izolačných miestností, kde čakali na príchod rodičov. Nikto zo žiakov ani zamestnancov nebol zdravotným rizikom a nikoho nemuseli poslať domov..

Rodičov a žiakov prvého ročníka Základnej školy na Mazorníkove v priestoroch átria privítal riaditeľ Peter Macko. Následne sa otvorenie školského roka uskutočnilo prostredníctvom školského rozhlasu.

Úspešný štart do nového školského roka poprial žiakom a učiteľom e aj primátor. Mesto Brezno nakúpilo pre breznianske školy a školské zariadenia prostriedky pre osobnú hygienu a dezinfekciu za takmer 6500 eur. Ide o dezinfekčné gély na ruky, dávkovače, mydlá, papierové utierky, jednorazové rúška pre zamestnancov, rukavice, dezinfekčné prostriedky na čistenie plôch a podobne.

JUBILUJÚCE ŠKOLY

V školskom roku 2019/2020 plánovala oslavovať Základná umelecká škola. Pre školu bol minulý školský rok jubilejný; uplynulo 60 rokov od založenia školy. Veľkým priáním školy bolo, aby mohli zorganizovať všetky plánované akcie na počesť tohto výročia a urobiť tak radosť všetkým ich priaznivcom. Bohužiaľ, pre mimoriadnu pandemickú situáciu sa to nepodarilo a stihli urobiť len výstavu v Horehronskom múzeu.

V novom školskom roku 2020/2021 si pripomína 60. výročie vzniku školy Základná škola s materskou školou Pionierska 2. Na výročie sa pripravovali aj počas letných prázdnin. Podarilo sa im zrealizovať opravu dvoch podlaží v prístavbe školy, v žltej budove. Išlo o výmenu elektroinštalácie, sociálnych zariadení pre žiakov aj zamestnancov a kompletne vymaľovanie interiéru týchto poschodí. Tiež boli vymaľované triedy pre nových piatakov.

Modernizácia učební napreduje. Ak chce škola čeliť aktuálnym výzvam primárneho vzdelávania, musí svojim žiakom zabezpečiť primerané podmienky pre ich rozvoj. Trom základným školám v Brezne sa to vďaka európskym peniazom podarilo a dočkali sa obnovy špecializovaných tried aj modernizácie didaktických pomôcok. Nenávratné finančné prostriedky v celkovom objeme viac ako 300-tisíc eur mesto ako koordinátor projektu použilo na vybavenie učební informačných technológií, ale aj prírodovedných a jazykových tried, doplnenie knižníc či nevyhnutné stavebné úpravy s tým spojené. Modernizácia učební bude pokračovať aj v roku 2021.

STREDNÉ ŠKOLY

ŠKOLY POČAS PANDÉMIE

Aj na breznianskych stredných školách bol proces vyučovania ovplyvnený pandémiou. V školskom roku 2019/2020 boli zatvorené od 12. marca, do školy sa žiaci vrátili až 29. júna, aby si prevzali koncoročné vysvedčenie. V novom školskom roku po prázdninách do školy opäť nastúpili 2. septembra a od 9. októbra sa žiaci opäť učili dištančne. Napriek tomu, že niektoré školy na Slovensku sa v decembri ešte otvorili, breznianske zostali zatvorené. Nesplnili náročnú podmienku na otvorenie – pred nástupom otestovať všetkých žiakov aj učiteľov. Táto forma vyučovania je veľmi náročná pre všetkých – pre žiakov, pre ich rodičov a aj samotných učiteľov. Všetci zainteresovaní by sa čo najskôr radi vrátili do škôl. Do konca oka sa tak však nestalo.

HISTORICKÝ VÝVOJ ŠKOL

Demografický vývoj obyvateľstva za posledných 25 rokov nie je pre Brezno priaznivý. Ubúda obyvateľov, ale predovšetkým mladých ľudí. Za tieto roky sa znížil počet mladých ľudí vo veku od 15 do 18 rokov viac ako o polovicu. Tak je pochopiteľné, že klesá aj počet študentov breznianskych stredných škôl. Najviac sa pokles študentov prejavil na Gymnáziu Jána Chalupku. Ešte začiatkom tohto storočia mala škola viac než 500 študentov, v súčasnosti ich počet nedosiahol ani 300. Výrazný pokles záujmu je evidentný aj pre Hotelovú akadémiu. Kedysi prestížna stredná škola, ktorá prijímala len výborných študentov, dnes už nemá takú možnosť vyberať si medzi prihlásenými. Ale to je určite aj preto, že jej absolventi už nemajú takú možnosť uplatnenia. Pozície, ktoré sú aktuálne v ponuke pre absolventov – čašníci, recepční, kuchári – sú málo platené. Možno aj preto, že v reštauráciách dnes ako čašníkov

zamestnávajú aj nekvalifikované sily. Záujem poklesol aj o štúdium pedagogickej školy.

Vývoj počtu študentov na stredných školách v Brezne v roku 2020, porovnanie

NÁZOV ŠKOLY	MENO RIADITEĽA	POČET ŠTUDENTOV			POČET ŠTUDENTOV	
		Školský rok 2010/2011	Školský rok 2015/2016	Školský rok 2020/2021	Maturanti 2020	Novoprijatí 2020
Gymnázium Jána Chalupku	PhDr. Miroslav Glembek	460	299	299	42	53
Hotelová akadémia	Mgr. Eva Dočekalová	525	346	258	53	54
Obchodná akadémia	Mgr. Eva Dočekalová	125	100	106	24	27
Stredná odborná škola techniky a služieb	PaedDr. Danka Kubušová	545	360	325	67	131
Súkromná stredná odborná škola pedagogická	PaedDr. Tibor Surový	236	308	229	62	120
	SPOLU POČTY ŠTUDENTOV	1 891	1 413	1 217	248	385

. Aj počet žiakov prijatých do prvých ročníkov napovedá tomu, že je dávno za nami situácia, keď na stredné školy prijímali každého desiateho prihláseného. Ale taká je situácia v súčasnom školstve na celom Slovensku. Je veľa stredných škôl a vzhľadom na spôsob pridelovania finančných prostriedkov je „bitka“ o žiaka

STREDNÁ ODBORNÁ ŠKOLA TECHNIKY A SLUŽIEB

Kedysi slávna stredná priemyselná škola strojnica sa zmenila za 70 rokov existencie od svojho vzniku v roku 1951 hádam vo všetkom. Asi iba objekt, do ktorého sa škola v roku 1962 presťahovala z Piesku, zostal stáť na pôvodnom mieste. Počas desaťročí škola prešla mnohými zmenami, rozrastal alebo znižoval sa počet tried, menili sa zamerania odborov, výučba sa prispôbovala potrebám a požiadavkám. V súčasnosti v školskom roku 2020/2021 má Stredná odborná škola techniky a služieb študijné odbory hostinský, predavač, obchod a podnikanie, spoločné stravovanie, prevádzka obchodu – vnútorný obchod, podnikanie v remeslách a službách, výroba konfekcie, nástrojár, strojárstvo, strojárstvo – výroba, montáž a opravy prístrojov, strojov a zariadení, strojárka výroba. V tomto školskom roku na základe potrieb škola pristúpila k znovuo tvoreniu študijného odboru obchod a podnikanie. Počet žiakov sa však za posledných desať rokov znížil takmer o polovicu. Z dvoch študijných odborov je dnes dvanásť. Riaditeľkou školy je od roku 2015 PaedDr. Danka Kubušová.

V školskom roku 2020/2021 zaznamenala škola výrazný úspech žiaka – 1.miesto na celoslovenskom kole súťaže v strojárstve ZENIT. Škola získala v Operačný programe: Integrovaný regionálny operačný program na projekt Tradícia a kvalita - modernizácia strojárskych dielní na SOŠ TaS Brezno 458 994,42 €. Projekt sa začal realizovať v roku 2019 a skončil na konci tohto roku.

Škola podpísala zmluvu o duálnom vzdelávaní s Hotelom Partizán v odbore hostinský, hostinská . Ale žiakov tejto školy z odborov hostinský, hostinská a spoločné stravovanie zabezpečovali catering na základe objednávky pri rôznych aktivitách mesta a mestských organizácií. Mohli sme ich stretnúť na dňoch mesta, pri podujatiach v synagóge, obsluhovali hostí pri aktivitách Jednoty dôchodcov, a iných organizácií. Dlhodobá a známa je spolupráca s denným centrom Prameň v Brezne ; žiaci tu učia seniorov pracovať na mobilných telefónoch a počítačoch.

Škola intenzívne spolupracuje s podnikateľskými subjektmi v regióne, žiaci vykonávajú praktickú prípravu, v súlade so zameraním príslušného odboru, u viac 30 zamestnávateľov. Táto skutočnosť výrazne prispieva ku kvalite praktickej prípravy našich žiakov čo sa pozitívne prejavuje aj vo vysokej zamestnanosti našich absolventov.

GYMNÁZIUM JÁNA CHALUPKU

Škola má aj tento dva odbory; gymnázium- osemročné štúdium a gymnázium – štvorročné štúdium. Riaditeľom školy je od roku 1990, presne tridsať rokov PhDr. **Miroslav Glembek**. V poslednej dobe vplyvom nepriaznivého demografického vývoja, ale aj mnohých iných dôvodov dochádza k poklesu počtu žiakov. Za posledných desať rokov klesol počet žiakov takmer o polovicu. Škola sa snaží motivovať žiakov na štúdium aj realizáciou mnohých projektov a mimovyučovacích aktivít.

Už tretí školský rok realizujú projekt IT Akadémia – vzdelávanie pre 21. storočie. Ide o Vytvorenie modelu vzdelávania a prípravy mladých ľudí pre aktuálne a perspektívne potreby vedomostnej spoločnosti a trhu práce so zameraním na informatiku a IKT.

Európsky parlament vytvoril program Euroscola s tromi základnými cieľmi. V tomto projekte žiaci gymnázia úspešne reprezentovali školu, mesto a región v decembri 2019, kedy sa zúčastnili modelového zasadnutia EP v Štrasburgu. Cieľom projektu- Sustainable diets (Trvalo udržateľná strava), ktorý trvá od roku 2018, je nájsť súvislosť zodpovedného stravovania/zodpovednej spotreby s globálnym otepľovaním a znižovaním uhlíkovej stopy. Škola je zapojená aj do ďalších environmentálnych projektov.

HOTELOVÁ AKADÉMIA

Pokles počtu študentov bol za posledných desať rokov zaznamenaný aj na tejto v minulosti prestížnej škole. Z 525 žiakov v roku 2010 má škola v tomto školskom roku len 258 žiakov. Žiaci sa tohto roku zúčastnili baristickej súťaže SLOVAK BARISTA CUP v Bratislave, kde ju reprezentovali dve dievčatá, tretie miesto obsadila žiačka súťažiaca v príprave kávových nápojov a druhá reprezentantka školy získala cenu za najlepšiu techniku. Na podujatí DanubiusGastro obsadili dievčatá 1. a 5. miesto v kategórii BARMAN JUNIOR. Pod záštitou žiakov školy sa realizovalo podujatie v hoteli Partizán s názvom „Hotel v rukách hotelákov“. Počas neho žiaci zabezpečovali prevádzku hotela bez zamestnancov a mohli si tak vyskúšať ako sa manažuje hotel v konkrétnych podmienkach. Na okresnom kole olympiády v nemeckom jazyku získali žiaci prvé miesto. V jarnom období dištančného vzdelávania sa žiaci a učitelia zapojili do celosvetovej výzvy na realizáciu najväčšej online hodiny telesnej a športovej výchovy s pokusom o zápis do knihy svetových rekordov. V okresnom kole žiakov vo volejbale obsadili dievčatá aj chlapci 1. miesto, vo floorbale boli úspešní chlapci – získali prvenstvo.

Maturitné skúšky zo všetkých maturitných predmetov sa konali administratívnym spôsobom - známka z maturitného predmetu bola vypočítaná aritmetickým priemerom známok z predmetu alebo skupiny predmetov v prípade maturitnej skúšky z teoretickej a praktickej časti odbornej zložky. Externá časť maturitnej skúšky a písomná forma internej časti maturitnej skúšky zo slovenského jazyka a literatúry a zvoleného cudzieho jazyka sa v školskom roku 2019/2020 v čase mimoriadnej situácie nekonala.

OBCHODNÁ AKADÉMIA

Mierny pokles záujmu bol zaznamenaný aj o štúdium na tejto škole. Ale i v tomto roku sa postarali o dobrú reprezentáciu školy na mnohých súťažiach. V marci 2020 sa konali Majstrovstvá kraja v Spracovaní informácií na počítači, kde v kategórii - úprava textu na počítači obsadili žiaci školy 1. a 2. miesto. Pod záštitou Junior Achievement Slovensko prebehla súťaž Innovation Camp, v ktorej sa naši žiaci umiestnili na 1. a 2. mieste. V októbri sa maturantka školy stala najlepšou študentskou moderátorkou Banskobystrického kraja. Prvé miesto v kategórii umelecký prednes na krajskom kole Hviezdoslavovho Kubína v Banskej Bystrici patrí tiež tohto roku tiež žiačke tejto školy. Na okresnom kole olympiády v anglickom jazyku sme obsadili 1. aj 2. miesto.

- Vyučovanie na stredných školách bolo 12. marca 2020 prerušené pokynom BBSK, následne od 16. marca 2020 prerušené usmernením Ministerstva školstva, vedy, výskumu a športu SR. Do školy sme prišli až 29. júna.
- Opakovane bolo prezenčné vyučovanie na stredných školách prerušené 12. októbra 2020.

V období tejto mimoriadnej situácie učitelia zabezpečujú vyučovanie na diaľku dostupnými formami. Ich výber je podriadený charakteru konkrétneho vyučovaného predmetu. Vo výraznej miere využívame portál EduPage.

Základnou požiadavkou, ktorou sa vyučujúci riadia je primeranosť. Zameriavame sa na kľúčový obsah učiva, uplatňujeme individuálny prístup.

- Maturitné skúšky zo všetkých maturitných predmetov (SJL, cudzí jazyk, teoretická časť odbornej zložky MS a praktická časť odbornej zložky MS) sa konali administratívnym spôsobom - známka z maturitného predmetu bola vypočítaná aritmetickým priemerom známok z predmetu alebo skupiny predmetov v prípade maturitnej skúšky z teoretickej a praktickej časti odbornej zložky.

- Externá časť maturitnej skúšky a písomná forma internej časti maturitnej skúšky zo slovenského jazyka a literatúry a zvoleného cudzieho jazyka sa v školskom roku 2019/2020 v čase mimoriadnej situácie nekonala.

SÚKROMNÁ STREDNÁ ODBORNÁ ŠKOLA PEDAGOGICKÁ EBG

V roku 2017 došlo k zmene názvu školy. Dovtedy Súkromná sociálna a pedagogická akadémia EBG sa premenovala na Súkromná stredná odborná škola EBG, Zmena názvu súvisí s tým, že súkromná škola reagovala na potreby trhu a od tohto roku zrušila učebný odbor sociálny pracovník. Naďalej má dva odbory - učiteľstvo pre materské školy a vychovávateľstvo. Od roku 2018 nastala zmena aj na poste riaditeľa školy. Doterajšiu riaditeľku PaedDr. **Evu Hlaváčovú** nahradil vo funkcii PaedDr. **Tibor Surový**. Za úspech považujeme 87% úspešnosť našich maturantov v prijímacích pohovoroch na vysoké školy,

Pandémia negatívne ovplyvnila najmä praktickú zložku vyučovacieho procesu - uzatvorené predškolské zariadenia, pozitívne ovplyvnila kompetencie vo využívaní výpočtovej techniky jednak študentov ako aj učiteľského zboru, Škola bola uzatvorená v rovnakých termínoch ako aj zvyšné školy v okrese, dištančná výučba prebiehala predovšetkým prostredníctvom videokonferenčných hovorov a využívaním portálu edupage.

ZDRAVOTNÁ SITUÁCIA

EPIDÉMIA CORONY

KORONAVIRUS VO SVETE

Vírusová choroba Koronavírus 2019-nCoV sa objavil koncom roka 2019 v čínskom meste Wu-Chan. Postupne sa šíril do ďalších ázijských krajín a ďalej do Austrálie, USA, Francúzska a ostatných krajín vrátane Rakúska, Nemecka a Talianska. Medzi hlavné príznaky tejto choroby patrí, horúčka, kašeľ, dýchavičnosť, zápal pľúc. Najsilnejšiu epidemiologickú prvú vlnu spomedzi európskych krajín zaznamenalo Taliansko a Španielsko, kde sa vírusom nakazili tisícky ľudí. Celosvetovo sa koronavírusom infikovali milióny testovaných pacientov.

V Európe sa to všetko začalo začiatkom februára, prvé veľké ohnisko nákazy bolo v Taliansku. V Benátkach sa konal v polovici februára fašiangový festival, na ktorý cestovali aj ľudia z nášho regiónu.. A boli medzi nimi aj Brežňania, Uverejňovali fotografie na sociálnych sieťach, tešili sa. Autobusy s výletníkmi ich tam zaviezli a keď sa po piatich dňoch prežitých v ohnisku nákazy na severe Talianska vracali, rodiny ich už čakali so znepokojením. Veľa obyvateľov regiónu aj nášho mesta pracovalo aj v ďalšom veľkom ohnisku nákazy, v rakúskom lyžiarskom stredisku, v epicentre pandémie [koronavírusu](#), v Ischgli. Nakazilo sa tam až 600 Rakúšanov a viac ako 1000 cudzincov, ktorí sa neskôr vrátili domov a rozniesli vírus vo svojich krajinách. Miestne úrady a majitelia viacerých lyžiarskych stredísk v Tirolsku boli obviňovaní, že konali pomaly, keď napriek informáciám o riziku nákazy nechali strediská otvorené. Ischgl zavrel svoje brány až 13. marca. Prvý prípad Rakúsko potvrdilo už 5. februára.

COVID-19 NA SLOVENSKU

Prvý potvrdený prípad ochorenia COVID-19 na Slovensku potvrdili v piatok 6. marca. Ochorenie sa zistilo u 52-ročného muža z obce Kostolište. Jeho syn bol na karnevale v Benátkach. V karanténe zostala aj jeho matka s pozitívnym nálezom na ochorenie Covid-19. Premiér Peter Pellegrini pre epidémiu koronavírusu zvolal krízový štáb a ohlásil opatrenia, ktoré mali pomôcť zabrániť jeho rozširovaniu. V sobotu 7. marca pribudli ďalšie dva potvrdené prípady a do konca víkendu ich bolo spolu už päť. V pondelok 9. marca oznámili ďalšie dva pozitívne prípady a o dva dni neskôr 11. marca sme už mali spolu 10 prípadov. Už 15. marca počet nakazených na Slovensku vystúpil na 61. Vláda na mimoriadnom rokovaní vyhlásila pre oblasť zdravotníctva núdzový stav. Zároveň pritvrdila opatrenia na zamedzenie šírenia koronavírusu; zavrela napríklad takmer všetky obchody a prevádzky okrem potravín, lekární a drogérií.

Vrchol prvej vlny pandémie sme na Slovensku dosiahli v polovici apríla; v stredu 15. apríla diagnostikovali rekordných 114 nových prípadov. Celkovo sa na k tomuto dňu na Slovensku nakazilo niečo cez tisíc ľudí. Najviac bolo v Bratislave, k 18. aprílu 167. Chorobe s diagnózou covid - 19 podľahlo v prvej vlne pandémie jedenásť pacientov.

KORONAVIRUS V BREZNE

Dňa 9. marca vyšiel na základe odporúčania ministerstva vnútra príkaz primátora o preventívnych opatreniach : *„Mesto Brezno z preventívnych dôvodov a za účelom zníženia rizika koronavírusu ruší všetky verejné kultúrne a športové podujatia organizované alebo spoluorganizované mestom Brezno v mesiaci marec 2020. Počnúc najtrajším dňom 10. 3. 2020 na dobu minimálne jedného týždňa mesto zatvára verejnú krytú plaváreň, ruší verejné korčuľovanie, Denné centrum Prameň, Arénu Brezno, Centrum voľného času a vstupy do sauny na zimnom štadióne. Mesto tiež zatvára Mestskú knižnicu až do*

odvolania. O ďalšom postupe a opatreniach budeme občanov priebežne informovať. Taktiež mesto zabezpečí dôslednú dezinfekciu priestorov vo verejných budovách mesta. „

Mesto 12. marca zverejnilo toto rozhodnutie primátora: „ *Vzhľadom na to, že od dnešného dňa platí na celom území SR mimoriadna situácia, prijal primátor mesta rozhodnutie. Od zajtrajšieho dňa, piatka, 13. marca 2020 do štvrtka 19. marca 2020 zatvára základné školy, základné umelecké školy a materské školy vo svojej zriaďovateľskej pôsobnosti. Zároveň vyzýva zriaďovateľov neštátnych škôl a školských zariadení, aby postupovali rovnakým spôsobom. Mestský úrad od dnešného dňa funguje v obmedzenom režime..“* Mestská polícia od 13. marca kontrolovala všetky prevádzky obchodov , reštaurácií a služieb, ktoré majú byť podľa nariadenia vlády zatvorené. Mesto zatvorilo aj prevádzku detských ihrísk, kde je taktiež vysoké riziko šírenia ochorenia. Od pondelka 16. marca sa prestalo vyučovať aj na všetkých stredných školách v meste.

Napriek tomu, že prvý potvrdený prípad ochorenia na Slovensku sa objavil už 6. marca, a následne 11. marca boli prijaté opatrenia o zavretí väčšiny prevádzok a obchodov, ešte v sobotu 14. marca ľudia v Brezne chodili do obchodov na nákupy bez rúšok alebo inej ochrany, stáli v radoch pri pokladniach, podávali si ruky, postávali v skupinách, debatovali. Akoby si nebezpečenstvo nákazy neuvedomovali. Pritom na celom Slovensku už nastala čiastočná panika; ľudia vykupovali predovšetkým trvalé potraviny, cestoviny, ryžu, konzervy.

V pondelok 16. marca magistrát ponúkol svojim občanom novú službu. Z dôvodu vyhlásenia núdzového stavu a prijatia opatrení mesto Brezno ponúkalo seniorom a ťažko zdravotne postihnutým, najmä osamelo žijúcim donášku nákupu do domácnosti. Celkovo mesto uspokojilo 31 požiadaviek občanov na zabezpečenie nákupu. Už 17. marca Brežňanom, najmä seniorom, magistrát rozdával rúška. Primátor Tomáš Abel sa dohodol na výrobe niekoľko tisíc rúšok s miestnymi krajčírkami a firmami. Seniorom a ťažko zdravotne postihnutým občanom mesto rozdalo takmer 1400 rúšok. Poskytovali im aj psychologickú podporu a poradenstvo. Urobili tak v spolupráci s neziskovou organizáciou Misericordia n.o. formou online,

alebo telefonických rozhovorov. Nocľaháreň „Nádej“ prešla na nepretržitú prevádzku, klientom aj zamestnancom boli poskytnuté osobné ochranné pomôcky a zabezpečená dezinfekcia interiéru. V marci bol do Brezna dopravený náš obyvateľ, ktorý zo zdravotných dôvodov nemohol absolvovať karanténu v štátnom zariadení. Bola mu zabezpečená izolácia v priestoroch sezónnej ohrevovne a vykonanie testu na ochorenie Covid 19. Zároveň bolo zriadené zachytňé zariadenie pre osoby bez domova v priestoroch Arény Brezno. Opatrovateľkám poskytujúcim sociálnu službu v domácnosti klienta boli taktiež zabezpečené osobné ochranné pomôcky.

Spoločnosť z Brezna Harmanec Kuvert zabezpečila 23. marca 10 paliet hygienických potrieb. Boli prerozdelené pre našu nemocnicu a tiež Domov dôchodcov Luna v Brezne. Dobrovoľný hasičský zbor začal s dezinfekciou ulíc, námestia, lavičiek, autobusových zastávok,

Takmer celé dva týždne od vyhlásenia prvého prípadu koronavírusu sme sa v Brezne držali. V stredu 18. marca sme sa však z médií dozvedeli o prvých dvoch prípadoch Covid 19, u občanov, ktorí majú trvalý pobyt v Brezne. Primátor nás upokojil: „Jeden z nich v Brezne ani nebol. Osoba s trvalým pobytom v Brezne žila v Bratislave a tam bola aj zachytená. Druhý prípad v Brezne býva. Muž v strednom veku prišiel z Rakúska s pozitívnou cestovateľskou anamnézou a bol v kontakte iba s rodinou a tá je v súčasnosti v domácej karanténe. Táto osoba je liečená v Banskej Bystrici. „ Prvého apríla pribudli v Brezne ďalšie dva pozitívne prípady, 4. apríla sme už konštatovali, že máme v Brezne päť pozitívne testovaných. Všetci piati mali cestovateľskú anamnézu; vrátili sa z Rakúska. Od zaznamenania prvého prípadu nákazy koronavírusom na Slovensku ubehlo 30 dní. K tomuto dňu bolo už na Slovensku potvrdených 485 prípadov pozitívne testovaných. Na Slovensku bola vyhlásená mimoriadna situácia, núdzový stav sa rozšíril okrem zdravotníctva aj na sociálne zariadenia. Z hľadiska prijatých opatrení, počtu nakazených aj testovaných v tomto štádiu sme boli výborní; Slovensko sa zaradilo na 3. miesto zo všetkých krajín sveta.

Dňa 18. apríla, uplynul od zaznamenania prvého prípadu nákazy koronavírusom v Brezne presne mesiac. Na mape koronavírusu bolo v našom meste už číslo 8. Toľko Brežňanov sa nakazilo za mesiac. V susednom Čiernom Balogu na mape Covid svietilo v tomto čase číslo 6, dvaja boli zo Závadky, po jednom pozitívnom prípade mala aj obec Valaská, Polomka, Predajná, Hronec, a Pohronská Polhora. V celom breznianskom okrese bolo 18. apríla 21 pozitívnych. Regionálny úrad verejného zdravotníctva v Banskej Bystrici k 29. aprílu urobil analýzu, na základe ktorej evidoval v okrese Brezno stále len 21 prípadov ochorení. Od tohto termínu sme sa už o pozitívne nakazených v meste Brezne nič nedozvedeli. V súvislosti s množiacimi sa podnetmi od občanov, ktoré sa často týkali strachu z možnej identifikácie osoby a následného vyčlenenia zo spoločnosti, či šikany, pristúpilo sa k zastavenie počtu zverejňovania pozitívne testovaných na Covid-19 na úrovni obcí. Ďalším dôvodom bolo aj to, že na Slovensku máme skupiny ľudí, ktorí začali dáta zneužívať, uverejňovať aj neoverené a nepravdivé informácie na svojich weboch alebo v diskusiách, a tým bohužiaľ prispievali k šíreniu paniky medzi ľuďmi.

Od stredy 21. apríla vláda postupne začala uvoľňovať opatrenia proti šíreniu koronavírusu. V Brezne sa otvorili malé obchody, zatvorené zostali vlastne len veľkoplošné obchody pri kasárňach. Ľuďom najviac chýbala tržnica. Potrebovali kvety, priesady. Tú otvorilo mesto až v pondelok 27. apríla. Od deviatej do jedenástej púšťali len seniorov, pracovníci technických služieb kontrolovali dodržiavanie hygienických opatrení;

Pandémia koronavírusu ovplyvnila aj kultúrne a športové podujatia, ktoré boli zakázané. V rámci uvoľnenia opatrení v stredu 21. apríla v Brezne sprevádzkovali bedmintonové kurty v športovom areáli Milutína Černáka, otvorili aj bežeckú tartanovú dráhu. Od 22. apríla bol pre verejnosť otvorený korčuliarsky okruh, otvorené bolo aj multifunkčné ihrisko pri Aréne Brezno. Po porade s riaditeľmi škôl, na základe viac ako deväťdesiatpercentného záujmu rodičov, rozhodol primátor mesta o otvorení základných škôl (ročník 1 až 5) od 1. júna v zmysle pokynov vlády a

ministerstva školstva a tiež otvorení materských škôl. Mesto zabezpečilo školy a škôlky dezinfekčnými a hygienickými potrebami, germicídnymi žiaričmi a ďalším vybavením v zmysle minimalizovania prenosu pandémie.

V rámci uvoľnenia ďalších opatrení otvorili v Brezne kino, pričom mesto filmový zážitok prinieslo už 11. júna. Otvorené už bolo v tom čase aj Horehronské múzeum. Na základe rozhodnutia mesta brezniansku plaváreň zatvorili 10. marca. Od piatka 12. júna bola opäť otvorená, pričom prevádzku spustilo popoludňajšie plávanie ŠK Flipper. Od 12. júna bola otvorená sauna na plavárni a od 14. júna aj na zimnom štadióne.

DRUHÁ VLNA PANDÉMIE

Aj keď sa hovorilo na jar, že príde aj druhá vlna, málokto tomu veril. Boli sme vystrašení a dúfali sme, že nás to obíde. Viac, než dva mesiace sme v okrese Brezno nezaznamenali žiadny ďalší pozitívne testovaný prípad. Posledný potvrdený prípad v samotnom meste Brezne bol z 13. apríla. Už sme sa tešili, pomaly sa uvoľnili opatrenia. Prekvapivý nárast ochorení zaznamenali epidemiológovia 24. júna. Z osemnástich prípadov boli tri z okresu Brezno a jeden z okresu Banská Bystrica. Na Slovensku bolo tak 131 aktívnych prípadov. O dva dni, 26. júna, pribudol v okrese Brezno ďalší prípad ochorenia. Tak mal okres potvrdených od začiatku pandémie 25 prípadov. Siedmeho júla ešte jeden pribudol, a potom nastalo dlhšie obdobie pokoja. Hoci už na Slovensku ohlásili druhú vlnu v polovici augusta, keď 20. augusta epidemiológovia zaznamenali rekordný počet – 123 - pozitívne testovaných za jeden deň, okres Brezno odolával presne 50 dní. Ale 26. augusta sme sa dozvedeli o ďalšom pozitívne testovanom obyvateľovi okresu Brezno. Od začiatku pandémie bolo tak v okrese Brezno koncom augusta 27 nakazených. Postupne k tomuto počtu pribúdali počas septembra sporadicky po jednom – dvoch infikovaných, ale v porovnaní s ostatnými regiónmi sme na tom boli dobre. Na „covidsemafore“ sme ešte stále mali oranžovú. Do 30. septembra sme mali 46 pozitívne testovaných. Ale náhle sa to zmenilo. Okres Brezno sa bohužiaľ s počtom 122 pozitívne testovaných od 9. októbra

stal na mape Slovenska červeným a zaradil sa tak medzi 62 rizikových okresov na Slovensku. To ale boli aj okresy, ktoré už mali päťsto aj tisíc pozitívnych. Najhoršie na tom boli okresy na Orave, Námestovo, Tvrdošín, Dolný Kubín. Postupne sa k nim pridali aj okres Bardejov na severe Slovenska. Epidemiológovia konštatovali, že na príčine sú hlavne svadby a iné rodinné stretnutia.

Situácia sa v polovici októbra opäť zhoršila na celom Slovensku. Počet chorých na COVID-19 rýchlo narastal a vláda prijala nové opatrenia, ktorými sa museli začať riadiť aj naši obyvatelia. Stredné školy sa v Brezne zatvorili opäť v pondelok 12. októbra. Všetky naše základné školy fungovali na základe vydaných opatrení a usmernení. Centrum voľného času bolo nariadením vlády zatvorené. ZUŠ prerušila skupinové vyučovanie a prešla na dištančnú formu výuky. Počnúc dňom 15. októbra zrušili sa všetky verejné športové podujatia, u nás aj verejné korčuľovanie, zatvorilo sa kino, zrušili alebo presunuli sa na iný termín plánované podujatia, prestali fungovať všetky fitness centrá. Nocľaháreň Nádej bola v nepretržitej prevádzke. Naďalej bola poskytnutá možnosť využitia sociálneho taxíka a rozvážali sa obedy pre seniorov, keďže školské jedálne ostali naďalej v prevádzke. Za prísnych hygienických opatrení funguje naďalej aj opatrovateľská služba. Denné centrum Prameň bolo zatvorené. Reštaurácie mohli stravu podávať iba na terasách alebo vydávať pri okienkach. Krčmy, reštaurácie nefungovali.

CELOPLOŠNÉ TESTOVANIE

Vo štvrtok 22. októbra sme sa dozvedeli, že v dňoch 30. októbra do 1. novembra a následne aj od 6. až do 8. novembra sa uskutoční celoplošné testovanie obyvateľov Slovenska, pričom už od 23. októbra bolo pilotné testovanie v najviac ohrozených okresoch na Orave a v Bardejove. Na tento účel boli použité antigénové testy. Sľubovali sme si, že takéto testovanie pomôže zachytiť skryté ohniská nákazy a spomaliť šírenie vírusu, vďaka čomu získajú naši lekári čas a priestor na to, aby sa postarali o chorých. Verili sme, že použité testy dokážu zachytiť tých najinfekčnejších,

aj ak sú bezpríznakoví. Lebo v tom čase už na Slovensku pribudlo za jeden deň 3042 pozitívne testovaných ľudí na ochorenie COVID-19. Aktívnych prípadov sme v našej krajine v tom čase mali už 33 724, pričom bolo ukončených 694 117 laboratórnych testov. Evidovali 159 úmrtí. Hovorilo sa, že ideme „raketovou českou cestou“ a zaraďujeme sa medzi najhoršie regióny na svete. Aj situácia v Brezne sa veľmi rýchlo zhoršila. Ak sme 9. októbra mali v okrese 122 pozitívne testovaných, 24. októbra už počet narástol na 385. No a v tomto čase už bol vyhlásený zákaz vychádzania s niekoľkými výnimkami. Napriek tomu, že sa blížil čas „dušičiek“, ani do cintorína sme už od 24. októbra nemohli. Aj v Brezne boli zatvorené. Mnohí sa preto deň pred zatvorením poponáhľali s výzdobou a vysvietené boli aj všetky cintoríny.

Prvé kolo celoplošného testovania obyvateľov Slovenska sa uskutočnilo od 31. októbra do 1. novembra. Celkovo sa ho zúčastnilo 3 625 333 ľudí, z toho bolo 38 359 infekčných, v prepočte je to približne 1,06 %. Najviac pozitívnych bolo zachytených v okrese Čadca, Stará Ľubovňa a Púchov. Najmenej ich bolo v Revúca, Banská Štiavnica a Rožňava. V Bratislave bolo pozitívnych len 0,33 % testov. V našom okrese sa testovania zúčastnilo 37 339 ľudí. Antigénové testy objavili 450 pozitívnych, takže sme mali 1,21 percent pozitívnych. V samotnom meste Brezne sa testovania zúčastnilo 11 600 obyvateľov, z nich bolo asi 130 ľudí, čo je 1,08 percenta pozitívnych. Bolo rozhodnuté, že nad 0,7 percent pozitívnych sa budú testovať ešte raz všetky okresy a teda aj my. Druhého kola testovania v dňoch 7. a 8. novembra sa v meste Brezne na dvadsiatich odberných miestach zúčastnilo 12 718 ľudí, z nich bolo 77 pozitívnych. Do počtu bolo zarátané aj testovanie v breznianskej nemocnici.

V tomto projekte zabezpečilo mesto testovanie po stránke materiálnej, personálnej, dokonca si zabezpečilo aj zdravotnícky personál. Rozdelili asi 14 500 obyvateľov do skupín tak, aby sa vyhli dlhým radom, zostavili odporúčané časy testovania s výpočtom a s ohľadom na priemerný čas testovania a počtu ľudí podľa abecedy ulíc. O tom, kedy, kto a kde sa môže dostaviť na testovanie, mesto informovalo prostredníctvom rôznych informačných kanálov, sociálnych sietí,

rozhlasu, letákov do poštových stránok, informačných tabúl a na webovej stránke. Samospráva zriadila 20 odberných miest v rôznych častiach mesta. Primátor zabezpečil aj tri mobilné jednotky. Odberné miesta v Brezne, ktoré osobne v skorých ranných hodinách prešiel aj primátor Tomáš Abel, sa nachádzali len vo vonkajších priestoroch, a to v areáli minigolfu, odbornej školy techniky a služieb, hotelovej akadémie, základnej školy na Pionierskej 2, domu kultúry, základnej umeleckej školy, na Mazorníkove v areáli základnej školy, multifunkčného ihriska, pred bývalou pekárňou a špeciálnej školy, v areáli poľnohospodárskeho družstva Podkoreňová, Motorestu Zadné Halny, na parkovisku zimného a futbalového štadióna, na centrálnom parkovisku na Hradbách.

REKORDY CORONY

V meste Brezne bolo v roku 2020 hlásených 1224 prípadov prenosných ochorení, čo znamená, že chorobnosť na tieto ochorenia má hodnotu 6039,7 na 100 000 obyvateľov. Najfrekvencovanejšia choroba bol COVID 19, ktorá sa vyskytla celkom v 1090 prípadoch.

V roku 2020 sa podobne ako v iných rokoch sledoval aj výskyt chrípky a chrípke podobných ochorení, ktorých bolo v tomto období zaznamenaných v celom okrese Brezno 632 a iných akútnych respiračných ochorení 8 455. Vzhľadom na výskyt ochorenia COVID 19 a s opatreniami, ktoré sa v súvislosti s týmto ochorením zaviedli, bol v tomto roku výskyt chrípky aj iných akútnych respiračných ochorení nižší oproti predchádzajúcim rokom.

- Vrchol prvej vlny pandémie sme na Slovensku dosiahli 15. apríla; diagnostikovali rekordných 114 nových prípadov.
- Celkovo sa v prvej vlne na Slovensku nakazilo niečo cez tisíc ľudí, chorobe s diagnózou covid - 19 podľahlo jedenásť pacientov.
- V druhej vlne dňa 26. novembra prekročilo Slovensko stotisíc obyvateľov pozitívne testovaných na koronavírus od začiatku pandémie

- Dňa 26. novembra prekročil okres Brezno tisícku nakazených.
- Práve na Mikuláša 6. decembra koronavírus na Slovensku v počte obetí prekonal tisícku, Pandémia si na Slovensku k tomuto dňu vyžiadala 1 018 obetí, keď v tento deň oznámili 22 úmrtí
- Smutné Vianočné sviatky boli potvrdené 27. decembra, kedy jeden deň zomrelo dovedy najviac ľudí na Slovensku. Počet obetí za jeden deň prekročil prvýkrát stovku, keď celkom zaznamenali 106 obetí. Pandémia si na Slovensku vyžiadala k tomuto dňu 1 879 obetí
- Za celý rok 2020 si pandémia na Slovensku vyžiadala 2 250 obetí
- Na Silvestra potvrdili ďalší rekordný počet - 112 úmrtí na covid.
- Slovensko zaznamenalo za celý rok 2020 184 508 obyvateľov pozitívne testovaných na koronavírus od začiatku pandémie
- V okrese Brezno sme za celý rok zaznamenali 1 736 obyvateľov pozitívne testovaných na koronavírus od začiatku pandémie, po započítaní testovaných antigénovými testami ich bolo v okrese chorých a pozitívnych na COVID 19 celkom 3104
- Celkom v celom okrese zomrelo 36 osôb na covid.
- V samotnom meste Brezne zaevidoval úrad verejného zdravotníctva pozitívne testovaných na covid 1090 prípadov, zaevidovaných na všetky realizované testy
- V meste Brezne zomrelo na diagnózu covid 19 obyvateľov; najmladší zomrelý mal 41 rokov
- V breznianskej nemocnici do konca roka 2020 zomrelo 78 pacientov s diagnózou COVID a 2 pacienti na ochorenie COVID

INÉ INFEKČNÉ OCHORENIA

ALIMENTÁRNE NÁKAZY

Z ostatných ochorení potrápil Brežňanov výskyt alimentárnych nákaz alebo ochorenia z potravín, ktorých bolo v roku 2020 zaznamenaných celkom 47. Vyskytlo sa 15 prípadov salmonelóz, epidemiológovia zaznamenali aj 12 prípadov kampylobakteriéz. Na úrad verejného zdravotníctva nahlásili lekári aj 16 prípadov hnačkových ochorení spôsobených vírusmi, a to 11 prípadov rotavírusmi, norwalk vírusmi boli nakazení štyria pacienti a jeden pacient sa nakazil adenovírusmi.

Z nákaz, ktorým sa dá predchádzať očkovaním, sa v meste zaznamenalo 22 prípadov čierneho kašľa. Nezaznamenal sa výskyt osýpok, záškrtu, mumpsu, ani hemofilových či pneumokokových invazívnych ochorení. Za pozitívne možno považovať fakt, že sa v meste Brezne vyskytol len 1 prípad tuberkulózy.

Zo skupiny žltáčiek sa u obyvateľov mesta Brezna vyskytol jeden prípad akútnej žltacky typu B, 4 prípady chronickej VHB. Z ostatných hepatitíd sa zaznamenal výskyt žltacky typu E, ktorá sa prenáša najmä surovým bravčovým mäsom a 3 prípady chronickej žltacky typu C, ktorá sa prenáša krvou pri zákrokoch nesterilnými pomôckami ako je piercing, tetovanie, injekčné užívanie drog a pod.

KLIEŠŤOVÁ ENCEFALITÍDA

Ešte sme sa nespamätali ani zo šoku, ktorý nám pripravila pandémia korony a už sme sa dozvedeli o ďalšej zdravotnej hrozbe. Epidemiológovia Regionálneho úradu verejného zdravotníctva v Banskej Bystrici od 6. júna evidovali za okres Brezno štyri ochorenia na kliešťovú encefalitídu u dospelých osôb z rôznych lokalít okresu. Dozvedeli sme sa, že vo všetkých prípadoch išlo o osoby, ktoré konzumovali čerstvý

ovčí syr zo súkromných salašov . O dvadsať dní, 26. júna , potvrdili v našom okrese ďalšie tri prípady tohto ochorenia. Potvrdili ho u dvoch dospelých a jedného dieťaťa z rôznych lokalít okresu. Dvaja pacienti mali v anamnéze konzumáciu ovčieho syra z nepasterizovaného mlieka a jeden pacient mal opakované prisatie kliešťa. Pôvodcom kliešťovej encefalitídy je vírus, ktorý dokáže prežiť u rôznych hostiteľov. Slovensko je na prvom mieste v počte epidémií kliešťovej encefalitídy v Európe. Od konca apríla tohto roka ku koncu júna bolo na Slovensku hlásených 26 prípadov kliešťovej encefalitídy. Najviac prípadov bolo práve z nášho kraja. V okrese Brezno ochorelo na „kliešťovku“ do konca roka až 24 osôb

Výskyt kliešťového zápalu mozgu - kliešťovej encefalitídy - do konca roka ešte stúpol, a tak úrad verejného zdravotníctva zaznamenal len v našom meste za celý rok 11 prípadov ochorení. Všetky prípady museli byť hospitalizované, mali v anamnéze prisatie kliešťa alebo konzum výrobkov z kozieho alebo ovčieho mlieka. Tento zvýšený výskyt napovedá, že mesto Brezno a jeho okolie sa postupne zaraďuje medzi endemické oblasti výskytu kliešťovej encefalitídy.

Kliešte nemajú v obľube horúce a suché počasie. Zatiaľ čo v minulosti boli známe endemické oblasti na južnom Slovensku a na Považí, za ostatné roky zaznamenávame najviac prípadov práve v našom kraji. Asi v dôsledku otepľovania bol zaznamenaný posun kliešťov do severných oblastí, ako aj do vyšších nadmorských výšok nad 1000 metrov nad morom vo viacerých krajinách Európy vrátane Slovenska.

NEMOCNICA

VEDENIE NEMOCNICE

Štátna príspevková organizácia Nemocnica s poliklinikou v Brezne sa v roku 2003 pretransformovala na neziskovú organizáciu. Odvtedy uplynulo práve 10 rokov. Zakladateľmi tejto neziskovej organizácie sú Ministerstvo zdravotníctva SR, Združenie zamestnancov NsP Brezno, Železiarne Podbrezová, a. s., Mesto Brezno.

Petrochema a. s. Dubová bola pre nefunkčnosť z registra vymazaná. V súčasnosti sú členmi správnej rady títo: predseda JUDr. **Tomáš Abel**, PhD., členovia Ing. **Vladimír Soták**, Ing. **Ľudovít Ihring**, Ing. arch. **Ján Králik**, PhDr. **Milan Brdársky**. Riaditeľom nemocnice je od roku 2017 Ing. **Jaroslav Mačejovský**.

LOŽKOVÝ FOND

Naposledy sa zmenil počet postelí v breznianskej nemocnici v roku 2009. Vtedy mala nemocnica 282 lôžok. Bolo zrušené psychiatrické oddelenie, zredukoval sa počet lôžok na niektorých oddeleniach, a tak od roku 2010 je stav lôžkového fondu 214.

Stav posteľového fondu

ODDELENIE	k 31.12.2010	k 31.12.2020
INTERNÉ	43	40
NEUROLÓGIA	34	37
DETSKÉ	20	20
GYNEKOLOGICKO-PÔRODNÍCKE	28	26
CHIRURGIA	45	35
ANESTÉZIOLÓGIA A INTENZÍVNA MEDICÍNA	4	4
NOVORODENECKÉ	8	8
LIEČEBNÁ DLHODOBO CHORÝCH	24	20
JEDNOTKA INTENZÍVNEJ STAROSTLIVOSTI	6	10
JEDNODŇOVÁ STAROSTLIVOSŤ	2	14
Nemocnica spolu	214	214

V porovnaní s rokom 2019 sa v tomto roku znížila v nemocnici obložnosť zo 71,71 percent na 61,32 percent. Priemerná ošetrovacia doba sa však zvýšila z 5,27 dní na 5,45 dní. Čo je však prekvapujúce, v roku 2020, napriek tomu, že zúrila korona, znížil sa v porovnaní s rokom 2019 počet hospitalizovaných pacientov až o 1 569. Zníženie počtu pacientov zaznamenali hlavne oddelenie chirurgie a interné oddelenie. Nižší v porovnaní s minulými rokmi je aj počet ošetrovaných dní.

Obložnosť v roku 2020.

ODDELENIE	Počet hospitalizovaných . pacientov	Počet ošetrovacích dní	Priemerná ošetrovacia doba	Obložnosť
CHIRURGIA	1 431	7 522	5,26	58,68
DETSKE	881	2 342	2,66	31,99
GYNEKOLÓGIA	990	4 224	4,27	44,18
INTERNE	1 831	10 556	5,77	72,10
LIEČEBNÁ DLHODOBO CHORÝCH	257	5 742	22,34	78,44
NEUROLOGIA	948	5 554	5,86	68,98
NOVORODENECKÉ.	517	1 986	3,84	67,83
ANESTÉZIOLÓGIA A INTENZÍVNA MEDICÍNA	152	1 100	7,24	75,14
JEDNOTKA INTENZÍVNEJ STAROSTLIVOSTI	618	2 494	4,04	68,14
CELKOM	7 625	41 520	5,45	61,32

ZAMESTNANCI NEMOCNICE

Breznianska nemocnica patrí s počtom zamestnancov nad 500 už dlhodobo k najväčším zamestnávateľom v meste Brezne. Počet zamestnancov sa už viac rokov nemení.

Priemerný evidenčný prepočítaný počet

Kategórie zamestnancov /rok	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Lekári	70,35	69,85	77,29	71,69	71,15	70,22
Farmaceuti	1,54	1,00	1,00	1,00	1,00	1,00
Sestry + pôrodné asistentky	153,74	157,60	154,50	154,80	156,96	159,47
Laboranti	24,54	24,18	26,20	27,24	25,01	26,53
Asistenti	127,46	129,69	132,91	136,86	140,07	145,47
Iní zdravotnícki zamestnanci + iní odborní zamestnanci v zdravotníctve	1,00	1,15	1,20	1,20	1,20	1,20
THP	52,02	52,41	53,22	48,53	50,32	50,70
Robotníci a prevádzkoví zamestnanci	131,98	135,26	133,23	129,47	123,41	121,74
Zamestnanci spolu	559,20	562,63	571,17	574,55	570,78	576,33

Vývoj priemernej mzdy v jednotlivých kategóriách

Kategórie zamestnancov/rok	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Lekári	2 337	2 487	2 548	2 648	2 863	3 160
Farmaceuti	1 256	1 782	1 910	1 918	2 007	2 150
Iní odborní zdrav. pracovníci	1 548	1 441	1 448	1 446	1 536	1 628
Sestry a pôr.asist.	745	843	921	978	1 134	1 189
Laboranti	698	883	922	954	1 114	1 216
Asistenti	607	688	729	831	1 045	1 217
THP	771	841	893	963	1 089	1 228
Robotníci	431	470	495	541	634	758
Spolu NsP	842	925	983	1 057	1 217	1 352

COVID V NEMOCNICI

Nemocnica s poliklinikou v Brezne po dohode s Regionálnym úradom verejného zdravotníctva v Banskej Bystrici začiatkom októbra pristúpila k reprofilizácii časti nemocničných lôžok a v pôvodných priestoroch chirurgického oddelenia časti ženy vytvorila oddelenie pre Covid pozitívnych a suspektných pacientov, kde vytvorila na tento účel 10 lôžok. K dispozícii boli aj dve lôžka na jednotke intenzívnej starostlivosti lôžka, ktoré sú určené pre pacientov vyžadujúcich umelú pľúcnu ventiláciu.

V novembri už breznianska nemocnica pri hospitalizovaných COVID pozitívnych pacientoch prekročila príkazom ministerstva zdravotníctva stanovenú kapacitu reprofilizovaných COVID lôžok ; príkaz určil 10 percent lôžkofondu z 207 lôžok, to znamená 21 lôžok. Maximálna kapacita pri COVID pozitívnych pacientoch bola vypočítaná na 42 lôžok, vrátane 2 lôžok na jednotke intenzívnej starostlivosti a 2 lôžok na oddelení anesteziológie. Ku koncu roka však hospitalizovala už okolo 35 COVID pozitívnych pacientov. Nemocnica mala značné personálne výpadky, nakoľko ochorenie COVID-19 ku koncu roka prekonal približne jedna štvrtina zamestnancov nemocnice. Najviac zasiahnuté boli personálne stavy zdravotných sestier.

Nemocnica na liečbu pacientov s Covid-19 používala okrem iných liekov aj liek Remdesivir, ktorý zabraňuje množeniu koronavírusu v tele človeka. Látka je určená pre pacientov, ktorí majú ťažký priebeh ochorenia a ich stav je natoľko závažný, že si vyžadujú kyslíkovú liečbu. Liečbu Remdesivirom podali viacerým pacientom. Bohužiaľ, napriek všetkej snahe, zomrelo v breznianskej nemocnici do konca roka 2020 78 pacientov s diagnózou COVID a 2 pacienti na ochorenie COVID.

NsP Brezno, n.o. zriadilo odberové miesto v priestoroch bývalého transfúzneho oddelenia. Bolo prístupné pre klientov od 16. novembra v pracovné dni bez objednania. Na odberovom mieste poskytovala nemocnica bezplatné služby : výter z nosohltanu na dôkaz antigénu COVID-19 a realizáciu rýchleho skriningového

kazetového imunochromatografického testu na dôkaz antigénu COVID-19. Od začiatku bol o antigénové testovanie veľký záujem; ľudia čakali v dlhých radoch aj niekoľko hodín. Do konca októbra vykonali 10 275 antigénových testov, pričom pozitivita bola zaznamenaná u 1 235 obyvateľov.

KULTÚRA

KULTÚRNE A SPOLOČENSKÉ AKTIVITY

DOTÁCIE PRE KULTÚRNE TELESÁ

Poslanci na zasadnutí 17. júna schválili **dotácie pre kultúrne telesá**. Mestu tento rok síce hrozí značný výpadok príjmov v súvislosti s Covid-19. Aj napriek tomu sa poslanci s primátorom dohodli, že prerozdedia 20 % zo sumy, určenej pre dotácie v oblasti športu a kultúry, aby sa neohrozila existencia našich športových a kultúrnych telies v meste.

Mestské zastupiteľstvo schválilo dotácie na tieto kultúrne aktivity: Divadelný súbor Jána Chalupku na projekt XVI. ročník inšpiratívneho festivalu Divadelná Chalupka 2020, na činnosť DSJCH ŠM pri DSJCH: 2500 eur, Horehronské múzeum na projekt Zhotovenie autorských návrhov – predlôh pre tlač – Omaľovánky: 270 eur, Miestny odbor Matice slovenskej Brezno na projekt Tvorím, teda som: 250 eur, Dychový orchester mesta Brezno na nákup hudobných nástrojov, na doplnenie nástrojového parku a na akustické odhlučnenie podlahy skúšobne: 1520 eur, Spevácky zbor mesta Brezna na prezentáciu kultúrnych a duchovných hodnôt prostredníctvom zborového spevu v roku 2020: 800 eur, občianske združenie Kresťan na projekty XXII. benefičný koncert Tollite hostas a Vznese srdcia k výšinám: 530

eur, Cirkevný zbor Evanjelickej cirkvi a.v. na Slovensku Brezno na projekt Zhotovenie pamätnej tabule, príprava miesta osadenia tabule: 500 eur, folklórny súbor Mostár na projekt Nahrávanie a výroba CD Mostár hrá a spieva II: 1000 eur.

PUBLIKÁCIA O MESTE

V júli v priestoroch evanjelickej fary v Brezne uviedli do života knihu publicistu, mediálneho odborníka, ale hlavne breznianskeho rodáka profesora Samuela Brečku. Publikácia s názvom Brezno, mesto mojich predkov a mojej mladosti je venovaná rodine autora, ale zároveň zachytáva osudy mesta vo viacerých dejinných kultúrno-spoločenských situáciách. Publikácia Samuela Brečku, od roku čestného občana mesta Brezna, nám umožňuje zaspomínať si na časy z minulého storočia. Samuel Brečka už roky žije v Bratislave, ale mesto často navštevuje a vlastne ako povedal, cíti sa tak, akoby z Brezna nikdy neodišiel.

PAMÄTNÁ TABUĽA V EVANJELICKOM KOSTOLE

V hlavnom vchode – priestore pod vežou - evanjelického chrámu v Brezne je nová pamätná tabuľa s menami zborových farárov pôsobiacich v Brezne. Slávnostne ju odhalili v nedeľu 23. augusta. Medzi významnými osobnosťami cirkevných a všeobecných dejín sú do kameňa vytesané aj mená farárov novodobej histórie ako Matej Tasler či Dušan Fabricius, ktorých okružle výročia úmrtia si pripomíname v tomto roku; uplynulo 45. rokov od úmrtia Mateja Taslera a pripomíname si 10. výročie odvtedy, čo nás navždy opustil Dušan Fabricius.

Po vydaní Tolerančného patentu v roku 1781 cisárom Jozefom II., za 236 rokov v breznianskom ev. a. v. cirkevnom zbore pôsobilo iba deväť farárov: Ján Kuzmány (1784 – 1824), Ján Chalupka (1824 - 1871) Gustáv Švehla (1871 – 1914), Július Vitális (1914 – 1929), Martin Rázus (1930 – 1937), Matej Tasler (1938 – 1970), Dušan Fabricius (1970 – 2004) Vladimír Mako (2004 – 2016), Radim Pačmár (2018 -).

Pamätná tabuľa vznikla z iniciatívy predsedníctva cirkevného zboru podľa návrhu architekta Pavla Chrenka z Bratislavy a realizovalo ju Kamenárstvo Ulický, s.r.o. Finančne na realizáciu prispelo aj mesto.

SLUŽBY BOŽIE VENOVANÉ VÝZNAMNÝM OSOBNOSTIAM

Nedeľa 23. augusta bola v evanjelickom kostole ako aj v priestoroch fary slávnostná. Konal sa Zborový deň, ktorý začal službami Božími venovanými vzácnym ľuďom, stojacim v rade významných osobností breznianskeho evanjelického cirkevného zboru. V úvode sa prihovoral zborový dozorca Milan Dolňan, ktorý všetkých privítal, osobitne zástupcu biskupa Západného dištriktu, seniora Myjavského seniorátu, zborového farára vo Vrbovciach Miroslava Hvožďaru (ktorý poslúžil kázňou slova Božieho), viceprimátora mesta Brezno Martina Juhaniaka, rodiny Mateja Taslera a Dušana Fabriciusa.

Slávnostné služby Božie obohatili nielen vyslovené hlboké myšlienky, ale aj básne od Martina Rázusa a Mateja Taslera prednesené Veronikou Kindlovou a starosloviensky Otčenáš, ktorý si účastníci osláv vypočuli z archívneho záznamu v podaní Dušana Fabriciusa. Na záver služieb Božích zborový farár Radim Pačmár a zborový dozorca Milan Dolňan odhalili pamätnú tabuľu kňazom, ktorí v zbore pôsobili. Zborový deň pokračoval v priestoroch evanjelickej fary prednáškou a rôznymi aktivitami.

SPRIEVODNÁ DOKUMENTÁCIA: Fotografie

SPRÍSTUPNILI VEŽU EVANJELICKÉHO KOSTOLA

V utorok 15. septembra Cirkevný zbor ECAV na Slovensku Brezno ešte pred veľkou opravou zvonov sprístupnil vežu evanjelického kostola so sprievodom a výkladom. Prehliadku si nenechalo ujsť takmer dvesto návštevníkov v desiatich vstupoch, ktorí ku zvonom do výšky 25 metrov vyšli po 115 schodoch. Počas piatich

hodín návštevníkov sprevádzal evanjelický farár Radim Pačmár, ktorý porozprával mnoho zaujímavostí.

SPRIEVODNÁ DOKUMENTÁCIA: Fotografie

OPRAVA ZVONOV EVANJELICKÉHO KOSTOLA

Evanjelický kostol v Brezne ešte bez veže bol postavený v roku 1787. Keď sa časy pre evanjelikov zlepšili, mohli už postaviť aj vežu. Prvá drevená sa nachádzala na starom cintoríne; mala aj štyri zvony. Z nich sa zachoval už iba najväčší, ktorý nesie povestný názov Veľký brezniansky zvon. Súčasnú zvonicu pri kostole dostavali a posvätili 27. októbra 1907. Veža prežila prvú svetovú vojnu. Staré zvony z drevenej zvonice vytiahli do novopostavenej, no viseli tam len deväť rokov. Rakúske vojsko v novembri 1916 zhabalo dva prostredné a cirkevnému zboru nechali len najmenší a najväčší zvon. Netrvalo to však dlho, o pár mesiacov na to prišli zobrať aj tie. Vtedajšiemu farárovi Júliusovi Vitálišovi sa podarilo zachrániť len povestný veľký zvon. Nové tri zvony boli odliate a osadené v roku 1923. Odvtedy uplynulo už takmer sto rokov. Cirkevný zbor ECAV Brezno v novembri začal s opravou zvonov.

Celkové náklady na opravu zvonov dosiahli sumu 37 tisíc eur. Na viac ako polovicu nákladov, sumou 20 tisíc eur prispelo mesto, na opravu sa počas prehliadky zvonice vyzbieralo tisíc eur a evanjelickí veriaci prispeli na opravu 12 tisíc eur. Cieľom opravy bola aj výmena viac než 50-ročného pohonu. V pondelok 16. novembra oprava začala a už na 1. adventnú nedeľu 30. novembra bola oprava štyroch zvonov ukončená. Pán farár pozval na tento slávnostný deň veriacich na služby Božie, aby spolu oslávili začiatok nového cirkevného roku a pamiatku posvätenia chrámu. K spoločenstvu ich pozývali všetky štyri opravené zvony, na ktorých sa vymenil pohon, jarmá a srdcia.

SPRIEVODNÁ DOKUMENTÁCIA: Fotografie

25. VÝROČIE POSVIACKY KOSTOLA

Nedeľa 4. októbra bola v Brezne – Mazorníkove skutočne sviatočná. Pri príležitosti 25. výročia posviacky Chrámu sv. Jána Bosca sa konala slávnosť. Základný kameň kostola posvätili 10. apríla 1994 a 1. októbra 1995 už novopostavený kostol posvätil Mons. Rudolf Baláž. Architektúra kostola bola pevne v rukách Antona Bartáka a Dušana Bóka, autorom drevených reliéfov z lipy je umelecký rezbár Cyril Kocúrek z Kežmarku.

Pri príležitosti 25. výročia postavenia Chrámu sv. Jána Bosca sa konala štvordňová slávnosť, ktorej program začal výročným dňom posviacky chrámu vo štvrtok 1. októbra. Sv. omšu večer celebroval farár v Selciach Jozef Kuneš. V piatok pokračovali v slávení s kazateľom gréckokatolíckym kňazom pôsobiacim v Brezne vdp. Jánom Kovaľom, ktorý priblížil veriacim obrad myrovania – pomazania olejom a prijatia požehnaného chleba. V sobotu slávili s farským administrátorom v Pohronskej Polhore vdp. Ivanom Hupkom, ktorý vo farnosti pôsobil zo všetkých kňazov najdlhšie, a to 9 rokov. Na nedeľnú slávnosť pozvanie prijal diecézny rožňavský biskup Mons. Stanislav Stolárik. Hostom slávnosti bol aj primátor mesta Tomáš Abel., ktorý pri príležitosti 25. výročia posviacky Chrámu sv. Jána Bosca vdp. Lukášovi Tkáčovi odovzdal pamätnú drevenú plaketu s kostolíkom. **V závere slávnosti biskup Stanislav Stolárik v kostole požehnal novú sochu sv. Antona Paduánskeho.**

SPRIEVODNÁ DOKUMENTÁCIA: Fotografie

PROFILOVÝ ALBUM MARTIN VETRÁK

Talentovaný spevák Martin Vetrák z Brezna radosť robí spevom na javisku, i mimo neho. Popri umeleckej dráhe sa tiež venuje charitatívnej činnosti. Tentokrát milo prekvapil prvým albumom, na ktorom nájdete piesne muzikálového charakteru, ale aj šansóny či pop.

Profilový album Martin Vetrák – Cesta pripravoval autor niekoľko rokov, začal sa už predávať, ale krst si pre pandémiu naplánoval až na budúci rok.

NOVÉ VEDENIE MÚZEA

Poslanci Banskobystrického samosprávneho kraja vo februári tohto roku schválili návrh na menovanie riaditeľky Horehronského múzea, ktorou sa tak od 1. marca stala historička Ivica Krištofová. Inštitúcia tak bude mať po takmer šiestich rokoch riadne menovaného riaditeľa, ktorého nemala od úmrtia jej dlhoročného riaditeľa Jána Weissa v auguste 2014.

Ivica Krištofová pochádza z východného Slovenska, narodila sa v roku 1962 v Gelnici. Vyštudovala históriu na Filozofickej fakulte Univerzity Komenského v Bratislave. Po ukončení štúdia od roku 1984 do júla 1985 pôsobila vo Vlastivednom múzeu v Spišskej Novej Vsi ako odborný pracovník so zameraním novodobé dejiny. V Horehronskom múzeu v Brezne pracuje od roku 1987 na pozícii kurátor – kustód so zameraním na históriu. Počas svojho pôsobenia v múzeu bola autorkou a spoluautorkou mnohých publikovaných historických a propagačných materiálov. Autorsky sa podieľala na vydaní monografie Brezno v premenách času, vydanéj mestom v roku 2005. Za mimoriadny prínos k propagácii mesta získala ocenenie Cena primátora v roku 2012, 2017. Od augusta 2014 bola niekoľkokrát poverená vedením múzea a v decembri 2019 úspešne absolvovala výberové konanie na pozíciu riaditeľa.

MÚZEUM V JUBILEJNOM ROKU

V roku 2020 vstúpilo Horehronské múzeum do 60. roku svojej existencie. Toto jubileum plánovalo osláviť sériou rôznych podujatí a aktivít. Začiatkom marca 2020 otvorilo výstavu k jubileu svojho dlhoročného partnera - Základnej umeleckej školy,

tiež si pripomínajúcej 60. výročie založenia. Tri dni po vernisáži, s nástupom pandemickej situácie COVID – 19, bola kultúrna inštitúcia na dva mesiace zatvorená pre verejnosť. Aby i naďalej udržali kontakt s verejnosťou, jej činnosť prešla do on-line priestoru a novými aktivitami na facebooku, Do virtuálnej podoby sa dostali aj vystavené práce ZUŠ. Po dvoch mesiacoch sa situácia zastabilizovala natoľko, že múzeum bolo opäť otvorené. Príťažlivou výstavou „Rozprávka v múzeu – múzeum v rozprávke“ ponúkali zaujímavú a interaktívnu aktivitu počas letnej turistickej sezóny, ktorou na istý čas ožili výstavné priestory a mierne sa eliminovali sa straty na vstupnom. Tie vznikali aj tým, že v prázdninovom čase bola etnografická expozícia v objekte radnice opakovane uzatváraná z dôvodu sťahovania depozitára.

Horehronské múzeum nemá doteraz vyriešené trvalé sídlo inštitúcie. V súčasnosti je umiestnené v prenajatých priestoroch historickej radnice patriacej mestu Brezno. Podkrovné priestory muselo múzeum na základe rozhodnutia Mesta uvoľniť z dôvodu narušania statiky. Do 30. augusta bolo takmer desaťtisíc. zbierkových predmetov, ktoré sa za 55 rokov prítomnosti v tomto objekte uložili, presťahovaných do náhradných priestorov Strednej odbornej školy techniky a služieb, Laskomerského 3 v Brezne, ktorá je v správe ÚBBSK. Následne došlo k likvidácii depozitárneho priestoru v podkroví, čo znamenalo predĺženie uzavretia expozície.

Kultúrne služby ponúkali prevažne priestory meštianskeho domu. Pre milovníkov hokeja bola v septembri sprístupnená výstava venovaná deväťdesiatročnej histórii slovenského hokeja, v rámci ktorej si mohli návštevníci „vymeniť názory“ na slovenský hokej počas besedy s legendou Jozefom Golonkom. Pestrosť farieb a ornamentov charakterizovali výstavu „Rozkvitni“, pripravenú v závere sezóny v spolupráci so Stredoslovenským múzeom v Banskej Bystrici. Stihol ju rovnaký osud ako výstavu z marca tohto roku.

Veľmi nízka návštevnosť spôsobená epidemiologickou situáciou – a jej krátky nárast v letnej turistickej sezóne, keď mnoho Slovákov trávil dovolenku doma,

potvrdili tiež už dlhodobo sledovanú skutočnosť, že návštevníkmi múzea sú vo veľkej miere turisti. Absencia iných - mestských kultúrnych služieb nemotivuje návštevníkov regiónu zotrvať v meste.

SPRIEVODNÁ DOKUMENTÁCIA: Fotografie

ŽIVENA V JUBILEJNOM ROKU

Spolok slovenských žien Živena pôsobil v Brezne už krátko po jeho vzniku v roku 1869, pričom jeho zakladateľkou bola Petronela Zechenterová, sestra G. K. Zechentera-Laskomerského.

Inú podobu nadobudla práca spolku po roku 1918, keď na základe rozšírených stanov došlo k zakladaniu miestnych pobočiek. Do radov tej breznianskej sa po 19. apríli 1920 prihlásilo takmer dvesto členiek. Tohto roku sme si pripomenuli 100. výročie vzniku spolku Živena v Brezne. Oslavy sa však nekonali. Spôsobila to vážna pandemická situácia. Aktivity v jubilejnom roku boli zamerané na sociálne siete, kde si na svojej facebookovej stránke vymieňali informácie a komunikovali.

Medzi významné predstaviteľky spolku patrila aj Elena Holéczyová, predsedníčka miestneho odboru a členka celonárodného výboru. Vzdelávací odbor orientoval svoje prednášky na spôsob bývania, správneho stravovania a životosprávy nielen v Brezne, ale aj v okolitých dedinách. Organizovali divadelné predstavenia slovenských autorov a založili si vlastnú knižnicu, kde mali čitateľky k dispozícii rôzne časopisy. Spolupracovali nielen na príprave miestnych výstav a kultúrno-spoločenských podujatí, ale aj na rôznych celonárodných akciách. Členky Živeny majú svoj podiel na tom, že sa v zbierkovom fonde martinského múzea zachovala krása horehronských výšiviek. K jednému z hlavných zámerov Živeny patrilo už v zakladajúcich stanovách spolku aj zakladanie škôl pre ženy. Miestny odbor sa pod vedením svojej predsedníčky usiloval o to už dva roky po svojom založení. Z pravidelne organizovaných krajčírskych kurzov nakoniec vznikla v roku 1929 pod

kurátorstvom spolku a mesta dvojročná škola pre ženské povolania, ktorá reorganizovaná a s pozmeneným názvom funguje dodnes ako hotelová akadémia.

V roku 1950 normalizačný zákaz činnosti sa Živenu pokúsil vymazať z pamäti našej kultúry. Na znovuoživenie činnosti v meste musela Živena počkať presne štyridsať rokov; 19. apríla 1990 sa predsedníctva ujala **Viera Lámerová**, od februára 2017 je predsedníčkou Miestneho odboru **Zuzana Brozmanová**. Hlavnou oblasťou činnosti Živeny v Brezne je dnes organizovanie osvetových, športových a kultúrnych podujatí a pomoc ľuďom s duševnými ochoreniami. Dnes má Živenačleniek.

KULTÚRNE PODUJATIA

ORGANOVÝ KONCERT

Mesto Brezno, Technické služby, Oblastná organizácia cestovného ruchu Región Horehronie v spolupráci s Evanjelickým cirkevným zborom v Brezne v sobotu 15. februára usporiadali organový koncert. Podujatie potvrdilo, že organové umenie stále žije a má svojich oddaných, naozaj kvalitných pokračovateľov. Tým je aj Martin Šálka z Poltára, ktorý dokonale rozozvučal píšťaly na druhom najväčšom organe v evanjelických kostoloch na Slovensku. V tichu Božieho chrámu sa každý mohol započúvať do lahodných melódií a pookriať na duši. Bohatý kultúrny aj emocionálny zážitok prinieslo tiež vystúpenie mladých umelcov, na klavíri ich sprevádzala Miroslava Potančoková. Vznešenú atmosféru umocnil muzikálový spevák Martin Vetrák a Andrea Kirschová.

FAŠIANGY

Fašiangová zábava zavítala na koniec fašiangu – v utorok 25. februára - aj na breznianske námestie. Maškarný sprievod, zábavný program v podaní seniorov

z Prameňa, vystúpenie ľudovej hudby folklórneho súboru Mostár, nechýbalo občerstvenie, pampúšky či primátorský guláš spojený s benefíciou.

UNIVERZITA TRETIEHO VEKU

V októbri minulého roka mesto spustilo veľký projekt Virtuálnej univerzity tretieho veku, vďaka ktorému sa môžu v Brezne vzdelávať aj občania po päťdesiatke. Prvých 25 úspešných absolventov zimného semestra si v polovici februára prevzalo pamätné listy. Počas štúdia, ktoré trvá tri roky, poslucháči absolvujú šesť semestrov, ale v prípade záujmu môže každý pokračovať aj ďalej a voliť si ďalšie témy. Brezno sa inšpirovalo partnerským mestom .

BREZNIANSKE KULTÚRNE LETO

Počas prázdnin bolo v meste veselo. Na jar bolo mnoho podujatí zrušených pre koronavírus, a s ním spojené protipandemické opatrenia. Nekonali sa ani Dni mesta, tak sme sa aspoň počas leta tešili na vystúpenie hudobných skupín, premietanie filmov, detské divadielka pre najmenších, jogu či rôzne sprievodné aktivity. V rámci Breznianskeho kultúrneho leta nechýbalo ani tradičné premietanie pod holým nebom. Nedeľa popoludní už tradične patrí deťom a ich divadielkam v parku, a tak tomu bolo aj tento rok.

SPRIEVODNÁ DOKUMENTÁCIA: Fotografie, Plagát

VEČIEROK POD HVIEZDAMI

Mestský mládežnícky parlament v Brezne je organizácia mladých ľudí, ktorá organizuje aj podujatia určené pre širokú verejnosť s podporou mesta. V spolupráci s mestom usporiadal v piatok 7. augusta v mestskom parku večierok pod hviezdami.

Druhý ročník romantického večierku sa uskutočnil v časti parku za kostolom. Účastníkov čakala živá hudba v podaní akustického koncertu skupiny Paradox aj tombola o zaujímavé ceny.

SPRIEVODNÁ DOKUMENTÁCIA: Plagát

STREDOVEKÉ BOMBUROVE SLÁVNOSTÍ

V mestskom parku zavládla po roku - v dňoch 21. a 22. augusta - jedinečná atmosféra Stredovekých bomburových slávností. Tento tradičný festival sa konal tohto roku za prísnych protiepidemiologických opatrení. Priestor bol ohradený páskami, vchod bol pri mestskom úrade, účastníci si dezinfikovali ruky. Návštevníkov čakal pestrý program, dobrá hudba, atrakcie pre deti, chutné občerstvenie a množstvo zaujímavých sprievodných podujatí. Na piatom ročníku si prišiel na svoje návštevník každej vekovej kategórie. Konali sa za dodržania epidemiologických opatrení, ale aj tak na námestí vládla výborná atmosféra. **O skvelú zábavu sa postarali ľudové aj folkové kapely.** Do stredoveku sme sa mohli preniesť spoločne so skupinou historického šermu Berezun, skupinou starých bojových umení Tradi Arch. Deti sa mohli tešiť nielen na operených zverencov sokoliarskej skupiny Biatec z Banskej Bystrice, vystúpenie ich rovesníkov z tanečnej školy Tančekovo. Sobotňajší program otvoril dobový sprievod ozbrojených rytierov z Berezunu, po ktorom pozvali deti na jedinečné predstavenie Príbeh rytiera – jarmočné divadlo s prvkami žonglovania, troškou šermiarskej zručnosti a s dávkou humoru. Pripravené boli aj ukážky lukostreľby a vrhania zbraní.

Súčasťou stredovekých slávností boli aj remeselné trhy, varenie gulášov a rôznych špecialít v mestskom parku v rézii občianskych združení, ukážky kováčskych prác, šachový turnaj a primátorský charitatívny guláš, z ktorého výťažok odovzdali mladej žene, od narodenia ťažko zdravotnej postihnutej Katke Račákovej. Má detskú mozgovú obrnu s ťažkým postihnutím všetkých, ale najmä dolných

končatín, preto je jej mobilita značne sťažená. Vďaka finančnej pomoci mohla absolvovať liečbu.

SPRIEVODNÁ DOKUMENTÁCIA: Fotografie, Plagát

DIVADELNÁ CHALUPKA

Tento divadelný festival patrí k jedným z najvýznamnejších kultúrnych podujatí v regióne. Napriek tomu, že situácia spojená s koronavírusom v Čechách spôsobila zrušenie jedného predstavenia, 16. ročník inšpiratívneho festivalu Divadelná Chalupka 2020 mal úspech. Konal sa od 16. do 18. septembra. Herci sa uchádzali o priazeň divákov v synagóge, sále mestského domu kultúry, ale aj v mestskom parku. Keďže do životov našich obyvateľov vstúpila pandémia koronavírusu, rozhodli sa organizátori zaradiť do programu viac komediálnych inscenácií a priniesť viac úsmevu.

Zástupcov divadelných súborov na pôde mestského úradu privítal primátor **Tomáš Abel**, ktorý im poprial, aby si z Brezna odniesli čo najkrajšie zážitky. Divadelnú Chalupku zvončekom slávnostne otvoril viceprimátor **Martin Juhaniak**, riaditeľka Stredoslovenského osvetového strediska **Tatiana Salajová** a predseda Divadelného súboru Jána Chalupku **Gabriel Obernauer**, a to netradične v breznianskej synagóge, kde o skvelý úvod festivalu sa postaralo novozaložené Divadlo D35 s komédiou To zas bude rečí. Brežňan Gabo Obernauer a Bystričan Maroš Krajčovič ponúkli veľmi zvláštny príbeh dvoch mužov, spokojných manželov, ktorých spojila, ako obyčajne žena. Potom sa divadlo presunulo aj do mestského domu kultúry. Kto mal chuť, mohol si oddýchnuť aj v mestskom parku či na námestí, kde mladí breznianski divadelníci s priateľmi pripravili Popoludnia s čiernou ovcou. Nechýbalo občerstvenie, posedenie, relax, hry pre deti, koncert s Mostárenkou a dejinami Slovákov v inscenácii Táraniny svojsky previedlo Potulné divadlo J+T z Medzibrodu.

SPRIEVODNÁ DOKUMENTÁCIA: Fotografie, plagát

PODUJATIA V SYNAGÓGE

Rekonštrukciou synagógy získal región nielen obnovený náboženský chrám, ale tiež kultúrny stánok s rozmanitým využitím. Po obnove sa od roku 2016 v synagóge konajú mnohé kultúrno-spoločenské podujatia. Tak tomu bolo aj tohto roku.

V januári sa tu konala výstava fotografií Jaroslav Karak : „Svetlá severu“. Novoročný gitarový recitál – Mayro Tara 11. januára mal veľa záujemcov. - Vo februári si mohli diváci pozrieť výstavu – „Rozhľady po Horehroní „ fotografické práce žiačok pod vedením Tomáša Nátera. Konali sa tu aj tri tanečné vystúpenia a- inscenovaná opera Rusalka v podaní študentov Akadémie umení v Banskej Bystrici a ich hostí. Koncom februára bola pripravená mládežnícka inscenácia „Jeremy vyrástol z LOL“ o závislosti, láske, rodine a priateľstve v podaní členov Štúdia mladých pri DSJCH Brezno a ZUŠ Brezno. Koncom februára si diváci pozreli hudobno-tanečné vystúpenie tanečnej školy Tančekovo.

Ešte pred koronakrízou, začiatkom marca, sme si stihli pozrieť výstavu plastiek a obrazov významných výtvarníkov Igor Cvacho a Jozef Mundier. Potom sa všetko pre pandémiu na niekoľko mesiacov zatvorilo. Ale v letných mesiacoch cez júl a august si túto výstavu mohli pozrieť ďalší záujemcovia. A keďže jeden z nich - Igor Cvacho je všestranný umelec, 4. septembra sme si v synagóge mohli pozrieť aj jeho koncert folkrockovej a bluesovej hudby.

Poraimos - Mosty v nás – bol koncert venovaný rómskemu holokaustu, ktorý sa v synagóge konal 29. júla. Výrazom Poraimos je pomenovaná nacistická genocída Rómov. Toto slovo by malo byť pre ľudstvo rovnako varovné ako slovo holokaust, a preto je veľmi potrebné aj po vyše 70 rokoch si stále pripomínať tieto hrôzy, aby sme sa ich opakovaniu dokázali vyhnúť.

Výstava „Za oponou ochotníckeho divadla „ v septembri bola venovaná roku ochotníckeho divadla. GHOST bolo tanečné predstavenie v podaní Divadla štúdia tanca z Banskej Bystrice, ktoré si diváci pozreli 2. septembra. Ďalšie tanečné predstavenie – SOLUS - Lukáš Homola a live set experimentálnej elektronickej hudby (Jakub Mudrák)

V synagóge našla priestor na vystúpenia aj Divadelná chalupka – tradičný festival v septembri. V októbri sa tu konal Agrofilm – premietanie dokumentárnych filmov s enviromentálnou tematikou. Potom zasa pre zákaz vychádzania a núdzový stav zatvoril aj synagógu.

Až v decembri sa za prísnych podmienok mohli pozrieť výstavu divadelných bábok a rekvizít významného slovenského bábkarského scénografa a technológa Miroslava Dušu pod názvom Bábky s dušou. Jeho tvorbu môžete vidieť nielen v bábkových divadlách na Slovensku, ale aj v zahraničí. Bábky umelca Dušu sú známe aj z televíznych obrazoviek. Azda medzi jeho najznámejšie diela patria dve zvedavé mačky Pa a Pi z mačacej planéty, ktoré pozná veľmi veľa divákov. Autor pochádza z rodiny s dlhou bábkarskou tradíciou - je totižto synom významného bábkara, profesionálneho divadelného technológa a výtvarníka Antona Dušu (1933 - 2016). Miroslav Duša nadviazal na rodinnú tradíciu a už od strednej školy sa venoval umeniu. Za svoju tvorbu získal niekoľko významných ocenení.

SPRIEVODNÁ DOKUMENTÁCIA: Plagáty

ŠPORT

ŠPORTOVÉ AKTIVITY A NOVINKY

JÁN VOLKO V BREZNE

V čase pandémie organizátori rušili športové preteky, komplikované boli aj tréningové procesy. V neľahkej situácii si však poradil aktuálne najlepší slovenský atlét Ján Volko so svojím tímom, halový majster Európy z Glasgowa 2019. Spoločne opustili Bratislavu a zakotvili neďaleko biatlonového areálu v Osrblí, kde sa ubytovali na chate, ktorú vlastní ich trénerka s manželom. Odtiaľ atléti dochádzali do Brezna a takmer tri mesiace trénovali v Športovom areáli Milutína Černáka.

„Atletická dráha v Brezne je skvelá a na súčasné tréningové jednotky úplne postačujúca. Ja by som bol síce spokojnejší, keby takýto atletický štadión bol v každom meste. Tiež by bolo vyhovujúcejšie, ak by mal 400 metrov a mohli sa na ňom organizovať regulárne preteky. Samozrejme, som veľmi vďačný za možnosť trénovať na tomto nádhernom štadióne a veľmi si to vážim," povedal Ján Volko.

NOVÝ ŠPORTOVO-RELAXAČNÝ KOMPLEX

V Brezne pribudol tohto roku v júni v areáli futbalového štadióna na Ulici Fraňa Kráľa športovo-relaxačný komplex s celoročnou prevádzkou pre všetky vekové kategórie. Mesto v roku 2017 odsúhlasilo prenájom pozemkov spoločnosti Moving Company na 15 rokov a investor v roku 2018 začal s jeho výstavbou. Na ploche viac ako dvetisíc štvorcových metrov vyrástla moderná športová hala s fitnescentrom, crossfit arénou, zázemím pre bojové športy, aerobik, jogu, stolný tenis, biliard, solárium, masáže, ale tiež interiérové detské ihrisko a fit bar. V júni objekt otvorili pre verejnosť, v jeseni ho pre koronu museli zatvoriť.

DOTÁCIE PRE ÚČELY ŠPORTU

Návrh komisie športu na poskytnutie dotácií pre účely športu v roku 2020 schválili poslanci na mestskom zastupiteľstve. Pre jednotlivé breznianske športové kluby prerozdělili celkovú sumu vo výške 30 000 eur nasledovne:

Atletický klub Mostáreň Brezno:	2700 eur
Karate klub Milana Piliara Brezno, o. z.:	2400 eur
Športovo-strelecký klub pri Mestskom športovom klube Brezno:	2000 eur
Stolnotenisový oddiel Brezno:	600 eur
Klub biatlonu Brezno:	2500 eur
ŠK Flipper, o.z.:	1600 eur
Florbalový klub Brezno:	2200 eur
Futbalový klub Brezno:	5000 eur
VK MŠK Brezno:	600 eur
Ice Skating Team Brezno:	1300 eur
Miniatur golf klub Brezno:	600 eur
Ski club Brezno:	2200 eur
Tanečno-športové centrum Rytmus Brezno:	500 eur
ZaBeR – združenie aktívnych Brežňanov:	900 eur
Klub bojových športov Brezno:	2000 eur
Gymnastický klub Brezno:	1900 eur

ŠPORTOVÉ PODUJATIA

SPOLOČNÝ TRÉNING ATLETICKÉHO KLUBU

V piatok 29. mája to po dlhšom čase v Brezne opäť dýchalo športovo-slávnostnou atmosférou. Mesto sa rozhodlo usporiadať spoločný tréning Atletického klubu Mostáreň Brezno pod vedením trénerky Janky Chrenovej s tréningovou skupinou Nade Bendovej, aby využili prítomnosť úspešného atléta Janka Volka.

Moderátor podujatia Marek Poliak v športovom areáli privítal atletického odborníka, bývalého pretekára, trénera, funkcionára a rozhodcu Milutína Černáka, primátora Tomáša Abela, trénerku Naďu Bendovú a celý jej tím. Do Brezna zavítal tréner Robo Kresťanko, Andrej Benda (účastníci zimných olympijských hier v štvorboji), Ján Volko, Jakub Benda, Roman Haraslin, najrýchlejší junior na Slovensku Samuel Sloboda, Tomáš Košík a najmladšia členka tímu, dcéra Bendovcov Emka.

Športový tím privítal primátor Tomáš Abel, ktorý atlétom poprial všetko dobré, minimum zranení a aby sa v areáli cítili čo najlepšie. Primátor dal prísľub, že ak Ján Volko s tímom opäť o rok zavíta do Brezna, bude to pre neho motivácia a rád si s nimi zatrénuje.

Po príhovoroch, úvodnej rozcvičke s Jánom Volkom a jeho tréningovou skupinou prišli na rad preteky v šprinte na 60 metrov. V každom rozbehu člen z tímu Jána Volka bol doplnený o mladých športovcov z Atletického klubu Mostáreň Brezno, ktorých bolo asi 40.

TURNAJ V MALOM FUTBALE

V poslednú júnovú sobotu sa na multifunkčnom ihrisku v mestskej časti Mazorníkovo stretlo osem tímov z Brezna a blízkeho regiónu, aby zabojovali o cennú trofej v malom futbale - O pohár primátora. Už piaty ročník futbalového turnaja opäť priniesol na najväčšie breznianske sídlisko veľa zábavy a sympatických športových

výkonov. Na tunajšom multifunkčnom ihrisku sa proti sebe postavilo osem futbalových celkov a v jednom z nich si už tradične zahral aj primátor Tomáš Abel. O divácku kulisu nebola núdza, športoví fanúšikovia mohli sledovať jednotlivé zápasy nielen v blízkosti hracej plochy, ale aj z pohodlia svojich domovov, z okien a balkónov. Prvenstvo a pohár primátora si napokon odniesli futbalisti Chorvátskej jazdy, ktorí vo finále zdolali Jazdcov.

SILOVÁ SÚŤAŽ STREET WORKOUT

Mesto Brezno v spolupráci s Martinom Výbošťokom a Matejom Ťažkým v sobotu 18. júla usporiadali štvrtý ročník silovej súťaže Street workout, ktorým sa snažia rozvíjať šport u mladých v regióne. Viac ako 50 športovcov, nielen zo Slovenska, ale aj z Čiech, dokonca jeden pretekár z Nemecka, si zmerali sily pod holým nebom v štyroch disciplínach. V porovnaní s minulým ročníkom bola účasť o 40 % vyššia. Na súťaži sa zúčastnili viacerí majstri Slovenska a sveta v daných disciplínach. Organizátori konštatovali, že štvrtý ročník bol jednoznačne najúspešnejší z doterajších breznianskych workoutov. Zúčastnili sa na ňom najlepší športovci zo Slovenska, čo bolo vidieť aj na kvalite výkonov. V rámci podujatia odovzdali aj ceny z majstrovstiev Slovenska, ktoré sa tento rok konali virtuálne.“

PO STOPÁCH MARTINA RÁZUSA

Mesto Liptovský Mikuláš v spolupráci so Spolkom Martina Rázusa zorganizoval už 19. ročník cykloturistického maratónu Po stopách Martina Rázusa. Cyklisti sa už tradične zišli v Liptovskom Mikuláši – Vrbici pri rodnom dome Martina Rázusa, odkiaľ prišli do Brezna, následne do Banskej Bystrice cez Donovaly naspäť do Liptovského Mikuláša. Účastníci aj týmto spôsobom vzdali hold spisovateľovi a evanjelickému a. v. kňazovi Martinovi Rázusovi, ktorý pôsobil v Brezne v rokoch 1930 – 1937. Brežňania ich privítali pri soche v parku. Na ďalšej ceste

cyklistom popriali šťastné kilometre. Za hostí cyklistov pozdravil zborový farár z Liptovského Mikuláša Vladimír Ferenčík a riaditeľ Múzea Janka Kráľa v Liptovskom Mikuláši Jaroslav Hric. Poďakoval Brezňanom za to, že sa starajú o pamiatku Martina Rázusa. Pred ďalšou etapou sa účastníci občerstvili a posilnili vo dvore evanjelickej fary. Pelotón vyprevadili presne o dvanástej hodine za zvonenia zvonov z veže evanjelického kostola.

BEH NOČNÝM BREZNOM

Podujatie , ktoré tradične organizuje občianske združenie ZaBeR v spolupráci s mestom, sa konalo 8. augusta. Odštartoval aj sprievodný program, a to prekážková cyklojazda Hugo Bike Mini 2020, do ktorej sa zapojilo 10 detí vo veku do desať rokov. Súťažili na bicykloch, kolobežkách či odrážadlách. O 21.00 hodine odštartoval Beh nočným Breznom, ktorý si tento rok zapísal ôsmu kapitolu. Takmer 300 pretekárov (230 jednotlivcov a 22 štafiet) z rôznych kútov Slovenska po odštartovaní primátorom Tomášom Abelom absolvovalo tri okruhy s celkovou dĺžkou približne 7,4 km po dočasne uzavretých uliciach Boženy Němcovej, Malinovského, Laskomerského, Švermovej s prebehom námestia v každom kole. Novinkou v rámci podujatia bol aj hudobný sprievod. Účastníci poslali aj pozdrav do neba nedávno zosnulému skvelému športovcovi a človeku Matejovi Medveďovi, ktorý bol pravidelným účastníkom breznianskeho nočného behu. Jeho pamiatku si účastníci uctili minútou ticha.

DETSKÁ ŠPORTIÁDA

Mesto v spolupráci s Atletickým klubom Mostáreň Brezno, Karate klubom Milana Piliara a Ice Skating team Brezno sa rozhodli zaujímavými aktivitami detí motivovať k rôznym pohybovým aktivitám. Jednou z možností bola počas letných prázdnin aj Detská športíada.

Prvé podujatie sa konalo v novom športovom areáli Milutína Černáka. Podobné podujatie zorganizovali 22. augusta na multifunkčnom ihrisku na Mazorníkove, kde zavítalo viac ako 80 detí vo veku od 4 do 10 rokov. Súťažili v prekážkovej dráhe, tzv. agility, v súboji s figurínou a nakoniec si zmerali sily v pyramíde. Po úspešnom absolvovaní súťažných disciplín dostali sladkú odmenu a diplom. Okrem súťaží čakalo na deti aj športovo-kultúrne potešenie, ako je Zumba, mini diskotéka a detský jumping.

V stredu 5. augusta boli športové aktivity k dispozícii na multifunkčnom ihrisku ŠLN a na záver 19. augusta sa konala súťaž na dopravnom ihrisku.

ÚSPEŠNÍ ŠPORTOVCI

ZOMREL ŠPORTOVEC MATEJ MEDVEĎ

Dňa 25. júla tohto roku v Košiciach vo veku 24 rokov zomrel brezniansky rodák, slovenský reprezentant v športovej streľbe Matej Medveď. Tej správe nechcel nikto veriť. Ved' ešte dopoludnia stál na stupňoch víťazov, keď v 2. kole extraligy v streľbe z guľových zbraní v Košiciach obsadil 2. miesto v disciplíne ľubovoľná malokalibrovka 60 výstrelov v leže na 50 metrov za Patrikom Jánym.

„Nečakane, vo veku 24 rokov, zomrel náš mladý reprezentant v streľbe z pušky, člen Dukly Banská Bystrica, Matej Medveď. V mene celého zväzu úprimnú sústrasť pozostalým. Budeme na neho spomínať ako na dobrého športovca, dobrého priateľa, veselého a úprimného človeka. Česť jeho pamiatke,“ uviedol na svojom facebooku Slovenský strelecký zväz.

„Som z tej správy v šoku! Pred dvomi týždňami som bola s ním a ostatnými strelcami na sústreďení vo Vysokých Tatrách,“ vzdychla si bývalá skvelá biatlonistka a dnes kondičná trénerka v banskobystrickej Dukle Martina Halinárová... „Športovec, ktorý snívaj sen o štarte na olympiáde, bol ešte k tomu aj výborný študent. Posledné mesiace delil svoj čas medzi tréning a prácu na diplomovej práci, ktorú mal onedlho obhajovať na Ekonomickej fakulte Univerzity Mateja Bela v Banskej Bystrici“

Matej Medveď sa narodil v Brezne 3. júla 1996. Po gymnázia pokračoval v štúdiu na Ekonomickej fakulte Univerzity Mateja Bela v Banskej Bystrici. Športovej streľbe sa venoval od svojich desiatich rokov. Bol vlastne na začiatku kariéry. Medzi jeho posledné medailové úspechy z medzinárodných súťaží patrí bronzová medaila z letnej Univerziády z roku 2019. Bola to už jeho druhá bronzová medaila z Univerziády, prvú získal v roku 2016. Matej reprezentoval Slovenskú republiku na mnohých medzinárodných súťažiach, akými boli majstrovstvá sveta, majstrovstvá Európy, európske hry, akademické majstrovstvá sveta, svetové univerziády, svetové poháre, veľké ceny, ale aj preteky olympijských nádejí. Okrem množstva domácich štartov od roku 2012 zaznamenal 73 zahraničných štartov na najväčších medzinárodných podujatiach, z ktorých niektoré aj vyhral, alebo sa umiestnil na popredných miestach. Jeho najlepším úspechom na najväčšom svetovom fóre bolo 11. miesto na Majstrovstvách sveta 2018 v kráľovskej disciplíne ľubovoľná

malokalibrovka 30x40. V priebehu svojej kariéry športového strelca sa stal ako jednotlivec 12-násobným majstrom SR v rôznych puškových disciplínach, a 15-násobným majstrom SR v tímových súťažiach. Za jeho úspechy v reprezentovaní krajiny a mesta Brezno získal v roku 2014 ocenenie Športovec roka mesta Brezna.

NAŠI RODÁCI V REPREZENTÁCII

Keď sa konajú preteky svetového pohára alebo iných medzinárodných pretekov v biatlone, obyvatelia nášho mesta majú veľa dôvodov sledovať ich s napätím. Medzi reprezentantami Slovenska boli aj tohto roku niekoľkí naši rodáci.

V sezóne 2019/2020 slovenské reprezentačné družstvo tvorili športovci **Tomáš Hasila, Martin Otčenáš, Michal Šíma a Šimon Bartko**, reprezentantkami ženského družstva boli **Pavína Fialková, Ivona Fialková, Terézia Poliaková**. Na Majstrovstvách Európy vo februári necestovali sestry Fialkové, a tak okrem Terézie Poliakovej dostali priestor aj mladé dievčatá - **Veronika Machyniaková, Aneta Smerčiaková a Henrieta Horvátová**. Na šampionát do bieloruského strediska Minsk-Raubiči vycestoval aj kompletný mužský A-tím **Martin Otčenáš, Tomáš Hasilla, Šimon Bartko a Michal Šíma**, ku ktorým sa pridal **Matej Baloga**. V sezóne 2020/2021 sa pri reprezentácii Slovenska objavilo aj ďalšie meno našej rodáčky - **Júlia Machyniaková**.

Viacerí z týchto reprezentantov sa narodili v Brezne; bývajú v okolitých obciach, vyšli z tunajších biatlonových klubov. Žijú tu ich rodiny, majú tu svojich priateľov a priaznivcov. Aj preto sa na biatlonové preteky upierali zraky mnohých Brežňanov.

V Brezne sa narodili , sestry **Pavína a Ivona Fialkové** pochádzajú z neďalekého Čierneho Balogu. **Terézia Poliaková** sa tiež narodila v Brezne, žije vo

Valaskej, po sezóne 2019/20 v reprezentácii skončila. Príbeh týchto troch dievčat už poznáme. Sú v reprezentačnom družstve už dlhšiu dobu. V Brezne sa narodila a býva tu aj súčasná trénerka družstva žien **Anka Murínová**, ktorá bola pri mnohých dobrých výsledkoch slovenských biatlonistiek .

Do biatlonového kolotoča sa už začiatkom roka pridala aj ďalšia naša rodáčka **Henrieta Horvátová** . Je odchovankyňou Klubu biatlonu v Brezne, ktorému je napriek štúdiu v Banskej Bystrici verná dodnes. Stabilné umiestnenia v TOP 20 na medzinárodných európskych a svetových podujatiach ju predurčujú k sľubnej športovej kariére, ako juniorka sa totiž nestratila ani v kategórii žien. Táto mladá dvadsaťjedenročná biatlonistka z Brezna nás najskôr reprezentovala na spomínaných Majstrovstvách Európy. Vo Svetovom pohári debutovala v Novom Mestě na Morave v marci tohto roku. Spolu s ďalšou breznianskou rodáčkou **Veronikou Machyniakovou** začali zbierať cenné skúsenosti v kolotoči Svetového pohára. Henrieta sa najskôr predstavila v šprinte a potom aj v ženskej štafete. Od mladej biatlonistky sa v Novom Meste na Morave žiadne zázraky neočakávali, keďže to boli vôbec jej prvé preteky v Svetovom pohári.

*Veronika Machyniaková sa narodila v Brezne v roku 1997. Od sezóny 2019/20 reprezentuje Slovensko vo Svetovom pohári v biatlone, v ďalšej sezóne sa k nej pridala aj jej mladšia sestra **Júlia Machyniaková**.*

Z mužského reprezentačného družstva je naším rodákom tridsaťročný **Tomáš Hasilla** , člen VŠC Dukla Banská Bystrica, odchovanec Klubu biatlonu Valaská-Osrblie. V Brezne sa v roku 1992 narodil aj *Michal Šima* , člen VŠC Dukla Banská Bystrica, taktiež odchovanec Klubu biatlonu Valaská- Osrblie.

Breznianski biatlonisti reprezentovali Slovensko aj na zimnej olympiáde mládeže v Lausanne. O čo najvyššie priečky všetci šiesti (Ema Kapustová, Sara Pacerová, Barbara Skačanová, Matej Gregor, Matej Badáň, Bruno Matovič) zabojovali v individuálnych pretekoch a Sára Pacerová s Matejom Badáňom nás reprezentovali i

v štafete jednotlivcov. Medzi nimi boli aj biatlonisti z breznianskeho biatlonového klubu.

Sedemnásťročná nádejná športovkyňa, členka Klubu biatlonu Brezno **Barbara Skačanová** vo vytrvalostných pretekoch na zimnej olympiáde mládeže obsadila 36. priečku, čím sa ocitla v prvej polovici štartového poľa . Barbara od detských kategórií zbierala tituly Majsterky Slovenska. V zimnej sezóne 2018/2019 sa stala trojnásobnou Majsterkou Slovenska. V celkovom hodnotení Viessmann pohára v tejto sezóne obsadila 2. miesto.

POČASIE

BREZNIANSKE REKORDY

REKORDY V ROKU 2020

Najteplejší mesiac:	AUGUST, priemerná mesačná teplota vzduchu 18,6 °C
Najchladnejší mesiac:	JANUÁR, priemerná mesačná teplota vzduchu -- 3,0 °C
Absolútne maximum vzduchu:	33,4 °C, v auguste
Absolútne minimum vzduchu:	- 15,5 °C, v januári
Najdaždivejší mesiac:	OKTÓBER, za mesiac spadlo 160 mm atmosférických zrážok
Priemerná ročná teplota:	8,31°C

REKORDY ZA POZOROVANIA 1961 – 2020

Absolútne maximum teploty vzduchu:	35,5 °C -- dňa 8. a 9. augusta 2013 vyrovnaný rekord 10. august 2015
Absolútne minimum teploty vzduchu:	-32,7 °C, dňa 11. januára 1968
Maximálny denný úhrn atmosférických zrážok:	86,4 mm, dňa 29. mája 1999

BREZNIANSKE REKORDY ZA CELÚ HISTÓRIU

Absolútne maximum teploty vzduchu:	36,5 °C, dňa 15. augusta 1952
Absolútne minimum teploty vzduchu:	-36,3 °C, dňa 11. februára 1929
Maximálny denný úhrn atmosférických zrážok:	86,4 mm, dňa 29. mája 1999

CHARAKTERISTICKÉ JAVY

PRIEMERNÁ ROČNÁ TEPLOTA V BREZNE

Podľa dlhodobých pozorovaní sa priemerná ročná teplota vzduchu v Brezne pohybuje od 6,5 – 6,6 °C. Ale posledné roky vidíme, že sa od priemeru v Brezne odchyľujeme.

Vývoj priemernej ročnej teploty za posledné roky

ROK	Priemerná ročná teplota v °C	Priemerná teplota v °C v najchladnejšom mesiaci	Priemerná teplota v °C v najteplejšom mesiaci
1988	7,4	-2,1	18,7
2008	8,6	-0,8	18,0
2013	8,2	-3,4	19,0
2014	9,8	1,2	19,2
2015	9,4	-1,8	20,8
2016	8,7	-4,3	19,4
2017	7,9	-9,9	18,9
2018	8,6	-3,0	19,1
2019	8,55	-5,4	19,5
2020	8,31	-3,0	18,6

Podľa priemernej ročnej teploty môžeme konštatovať, že aj rok 2020 sa zaradil do série nadpriemerne teplých rokov, ktorá trvá už od roku 2008. Tohto roku sme to však nebrali ako pozitívny jav, lebo k tomuto prispela hlavne teplá zima.

ŠTYRI ROČNÉ OBDOBIA

Zima bola tohto roku teplejšia ako sme zvyknutí. A hlavne, takmer bez snehu. Snehová pokrývka sa na našom území vyskytovala počas prvej dekády, ale to len do 5 centimetrov. Jar bola teplá, ale poľnohospodári si sťažovali na suchu. Mesiac apríl bol mimoriadne slnečný a extrémne suchý. Počas celého mesiaca napadlo v Brezne len 10 milimetrov zrážok. Tohtoročné leto bolo celkovo veľmi nestále. Najviac premenlivé počasie bolo v júni, kedy sa objavil najväčší počet búrok. Podľa priemernej mesačnej teploty bol najteplejší august, kedy zaznamenali meteorológovia najviac slnečných dní, v ktorých teplota vzduchu vystúpila nad 25 °C. Nasvedčuje tomu aj najvyššia priemerná mesačná teplota v auguste, dosiahla výšku až 18,6 °C. August bol nielen najteplejším, ale zároveň aj teplotne najstálejším mesiacom. Trvalejší plošný dážď sa objavil len 2-krát. Leto na celom Slovensku bolo o niečo chladnejšie a daždivejšie, ako sme boli zvyknutí za posledné roky. Mnohým prekážala nestálosť počasia, keďže sa striedali slnečné a zamračené dni. Meteorologická jeseň začala 1. septembra. Po nestálom lete sa náplasťou mohol stať „jesenný“ september a október, kedy sa ľudia tešia na babie leto. Bohužiaľ, nestalo sa. Začiatok septembra bol síce v znamení vysokých teplôt, nešlo však o babie leto, ako by sa mohlo zdať. Babie leto sa podľa odborníka začína na konci septembra a môže sa objaviť až do konca októbra. Tohto roku však bohužiaľ neprišlo vôbec. Namiesto príjemných dní prevládalo v Brezne nestále počasie s početnými zrážkami. Posledný pekný jesenný deň sme zažili v piatok 9. októbra. Od 11. októbra dokonca pršalo hádam bez prestávky niekoľko dní. 14. októbra sme sa zobudili do chladného rána, teplota počas celého dňa nevystúpila vyššie ako 3 stupne. Na Krajčove, Vagnári, aj na Táloch sa dokonca lúky zabeleli; napadol prvý sneh. Zato ale Martin neprišiel na bielom koni.

Celý mesiac december sme boli v stave čakania na vpád zimy. Tento stav pretrvával po celý mesiac. Sneh do Brezna nakoniec vôbec neprišiel. Temný prvý mesiac zimy 2020/2021 sme skočili veľkým dažďom a teplom. Prežili sme azda ten najnepriaznivejší variant zimnej poveternosti. Rok 2020 sa rozlúčil dažďom, teplým počasím, hmlou.

ZRÁŽKY

Čo sa týka zrážok, tento rok so zaznamenanými 791 milimetrami ročných zrážok patril k tým normálnym; z hľadiska dlhodobých pozorovaní je ročný priemer nameraných zrážok 750 mm. Najdaždivším mesiacom bol október; za mesiac spadlo 160 milimetrov atmosférických zrážok. Intenzívny dážď a nasýtenosť povodí v polovici októbra spôsobili, že niektoré toky nášho regiónu dosiahli prvý stupeň povodňovej aktivity. Meteorológovia 13. októbra upozornili, že v okrese Brezno sa očakáva výskyt intenzívneho dažďa s úhrnom zrážok až 60 mm. Vzhľadom na pretrvávajúci trvalý dážď a nasýtenosť povodí bol zaznamenaný vzostup hladiny rieky Hron. Najhoršie v našom regióne to bolo v okolí Polomky, kde Hron dosiahol druhý stupeň povodňovej aktivity. V Brezne dosiahla hladina Hronu výšku 136 centimetrov, bol tu vyhlásený prvý stupeň povodňovej aktivity. Ale našťastie, rieky ani potoky v okolí nespôsobili tohto roku žiadne problémy.

KLIMATICKÉ ÚDAJE V ROKU 2020

Priemerné mesačné teploty vzduchu v °C

mesiac	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	rok
[°C]	-3,0	1,2	2,6	7,3	10,9	17,1	17,9	18,6	14,1	9,2	2,7	1,2	8,31

Maximálne denné teploty vzduchu v °C

mesiac	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	rok
[°C]	9,3	13,0	18,7	22,5	25,5	30,0	30,6	33,4	28,3	19,6	17,0	9,7	33,4

Minimálne denné teploty vzduchu v °C

mesiac	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	rok
[°C]	-15,5	-9,9	-9,3	-8,6	- 2,0	2,6	4,4	5,6	2,6	-0,2	-8,1	-11,6	-15,5

Mesačné úhrny zrážok v mm

<i>mesiac</i>	<i>1</i>	<i>2</i>	<i>3</i>	<i>4</i>	<i>5</i>	<i>6</i>	<i>7</i>	<i>8</i>	<i>9</i>	<i>10</i>	<i>11</i>	<i>12</i>	<i>roky</i>
<i>[mm]</i>	<i>14</i>	<i>75</i>	<i>59</i>	<i>10</i>	<i>43</i>	<i>86</i>	<i>67</i>	<i>125</i>	<i>84</i>	<i>160</i>	<i>17</i>	<i>51</i>	791

ZOZNAM SPRIEVODNEJ DOKUMENTACIE ROK 2020

FOTOGRAFIE

ÚVOD

ZMENY A NOVINKY V SKRATKE

UDALOSTI – NÁVŠTEVY

VÝSTAVBA A ROZVOJ MESTA

PODUJATIA

KULTÚRA – PODUJATIA

ŠPORT